

Hizkera errazteari buruzko nazioarteko jardunaldiak

Jardunaldi hauek Herri Arduralaritzaren Euskal Erakundeak (IVAP) antolatu zituen, Kataluniako (EAPC) eta Galiziako (EGAP) administrazio eskolekin batera, eta Europako Batzordearen laguntzaz. Ekitaldia azaroaren 22an, 23an eta 24an izan zen Donostiako Miramar Jauregian. Hiru ziren antolatzailen helburu nagusiak: alde batetik, administraziozko hizkera, hizkera juridikoa eta enpresa pribatuko errazteko lanean adituak direnak elkartzea; beste alde batetik, hizkera errazteari begira Espainian zein kanpoan egindakoak ezagutaraztea; eta, amaitzeko, administrazioaren eta herritarren arteko komunikazioa hobetzeko etorkizunean egin litezkeen ekintzak bideratzea eta koordinatzea.

Jardunaldietatik ateratako ondorioak ugariak izan dira: administrazio demokratikoez hizkuntza argia eta ulergarria erabili behar dute, horixe baita herritarren eskubidea; legelariak eta hizkuntzalariek osatutako organo bat eratu behar da, erabakien eta lege-egitasmoen zirriborroak funtzionaltasun komunikatiboaren arabera zuzentzeko, eta abar eta abar. Hizlarien artean aipatzekoak dira hiru eskola antolatzailen ordezkariak eta baita Estatu Batuetatik, Ingalaterratik, Bruselatik, Suediatik eta Italiatik etorritako aditu ugari ere. Horieta bazuak beren esperientziaren berri eman digute barruko orrialdeetan.

10 or.

IVAP

HERRI ARDURALARITZAREN
EUSKAL ERAKUNDEA

7

Pako Aristi:

txosten ofizialetan ere jasotzen dira Gabonetako lpuinak.

18

Andres Urrutia:

euskara, Zuzenbidearen hizkera.

19

Joseba Ezeiza:

errezeta txiki bat idazle trebeak izateko.

Funtzionarioen errendimendu eta jarrera eztabaidagai

Behin baino gehiagotan jarri da zalantzan administrazio publikoetako langileek egiten duten lanaren eraginkortasuna. Sarri entzun ditugu gaizki esanak eta esamesak funtzionarioen axolagabekeriaz, arduragabekeriaz eta alferkeriaz. Administrazioak enpresa pribatu-

tuen moduan funtzionatuko balu, langileen errendimendua askoz ere handiagoa litzateke askoren ustez. Aurriritziak aurriritzi, uste ustel batzuei aurre egiteko garaia heldu delakoan, hona hemen zenbaki honetan proposatzen dizuegun eztabaida beroa.

20 or.

Elkartean, Nafarroan eta Iparraldean, eta hainbat eta hainbat lekutan administraziozko eguneroko paisaiaren zati bihurtu dira txartel txiki hauek. Hori dena zuoi esker.

Herritarrek ere bizi eskertu dute zuen ahalegina, eta hala ezagutarazi digute behin baino gehiagotan. Orain arte, administraziozko egoitzetan sartu eta... ezin jakin euskaraz norekin egin behar zuten. Orain bestelakoak dira gauzak, edo, behintzat, izan litezke, zuen mahai, leihatila edo bulegoetan egutegia jartzera animatuko bazinate. Hala ere, espero dezagun egutegiak betetzen dituen bi eginkizunak egunen batean bakarria izatea, berez dagokiona; izan ere horrek adieraziko luke euskaraz lan egitea administrazioan gauza normala dela eta, hortaz, ez duela zentzurik honako edo halako hori euskalduna dela aldarrikatzen ibiltzeko.

Estado Autonomikoa

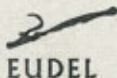
**Administrazio
Publikoko
Gratuondoko
Diploma**

1995/1996 IKASTURTEA

UPV/EHU-ko Zuzenbide Fakultatea
eta Herri Arduralaritzaren Euskal Erakundea
(Europako Batzordearen, Gipuzkoako Foru
Aldundiko Lehendakaritza eta Araugintza
Departamentuaren eta Euskal Udalen
Elkartearen babesarekin
eta lankidetzarekin)

Gipuzkoako Foru Aldundia
Diputación Foral de Gipuzkoa
Legebiltzaria eta Araugintza Departamentua
Departamento de Presidencia y Régimen Jurídico

Ikastaro horietarako aurreinskripzioa HAEEko bulegoetan egingo da, ohiko moduan, ikastaroa hasi baino 10 egun lehenago. Behin onartua izan ondoren, izenematea eta matrikula-ordainketa egingo dira.

IKASTAROA	orduak	noiz	matrikula	hizlariak
Giza baliabideak sektore publikoan	28	urtarrilak 10, 11, 17, 18, 24, 25, 31	20.000.-	Manuel Férez ESADE Rafael Jiménez EHU Alejandro Nieto Complutensea Manuel Giménez Aragoiko Gorteak J. Manuel Alegre Cantabriako Unib. J. Manuel Castells EHU Iñaki Agirreazkuenaga EHU M. Dfáz de Rabago TSJ Euskadi Silvia Gay EHU
Ogasun publikoa eta tributuak	24	otsailak 1, 7, 8, 14, 15, 21	18.000.-	Manuel Medina Sevillako Unib. Javier Moreno Gipuzkoako Ogasuna Carlos Lambarri Coopers&Lybrand Juan Romero Gipuzkoako Ogasuna Coro Pereiro Gipuzkoako Ogasuna
Udal gobernua	16 +4 +4	otsailak 22, 28, 29 martxoak 6 martxoak 7 (auk) martxoak 12 (auk)	14.000.-	Martín Razquin Nafarroako Legebil. Josep Mir i Bagó Pompeu Fabra Unib. Iñaki Galdeano EUEDEL Carlos Lambarri Coopers&Lybrand Francisco Sosa Leongo Unib. J.L. Etxezarreta Irungo Udala
Management publikoa	20	martxoak 13, 14, 20, 21, 27	14.000.-	Roberto Quiroga ESADE Koldo Etxebarria ESADE Albert Galofré Bartzelonako Area Metrop. Josep Bisbe ESADE Carlos Losada ESADE

PAPER BIRZIKLATUA

Zuzendaritza:
Herri Arduralaritzaren Euskal Erakundea (IVAP)

Koordinatzailea:
Joseba Lozano

Diseinu Grafikoa: Gabinorte

Zenbaki honetako lankideak:
Pako Aristi, Harkaitz Cano, Lutxo Egia, Joseba Ezeiza, Enrike Gorrotxategi, Imanol Irizar, Asier Larrinaga, Anjel Lobera, Joseba Lozano, Luma, Miren Mateo, Igone Menika, Jokin Muñoz, Joseba K. Perez de Heredia, Andres Urrutia

ADMINISTRAZIOA EUSKARAZ
aldizkarian argitaratutako artikulua berridatuz daitezke, bai osorik, bai zatika, baina artikulua nondik atera diren aipatu behar da beti.

ADMINISTRAZIOA EUSKARAZ
aldizkariak ez ditu derrigorrez bere egiten artikulua eta kolaborazioetan agertzen diren iritziak.

ADMINISTRAZIOA EUSKARAZ

Legeko Gordailua: 81-1141-93. Egilea: Herri Arduralaritzaren Euskal Erakundea
Adriano VI, 20. 01008 VITORIA-GASTEIZ. Tif. 18 76 00. Faxa: 18 76 02.

PERTSONAIA

Marino Lejarreta:

"Bizitza oso aldapa gogorra da, baina pazientziaz eta apurka-apurka beti igotzen da"

Marino Lejarretak ez du aurkezpenik behar, hain da ezaguna. Berrizko txirrindularia euskaldun askoren idoloa izan zen aurreko hamarkadan. Orain, jakingo duzue, kazetarien pelotoian sartu da etapa ugari irabazteko asmotan. Mendateetan adina erraztasun omen du telebistan, eta badirudi Euskal Telebistako aldapak Tourrekoak baino samurrago igotzen dituela.

Nondik datorkizu bizikletaz ibiltzeko zaletasuna?

Txiki-txikitatik. Bizikletaz ibiltzen nintzen jolasean.

Zein txirrindulari zenuen gustuko umetan?

Fuentes, oker ez banabil.

Zer da errazagoa Tourreko etapa bat irabaztea ala telebistan hitz egitea?

Telebistan hitz egitea.

Zergatik?

Ondo edo txarto, hitz egin, egin daitekeelako. Eta Tourrean ondo edo txarto korritu bai, baina irabaztea oso gaitza da.

Nolakoak dira Tourrera joaten diren kazetari kolonbiarrak? Ez al daude burutik jota?

Ez, ez daude burutik jota. Normalak dira, baina irratian hitz egiten hasten direnean oso altu egiten dute eta emozioa ematen diote lasterketari.

Zer irakurtzen duzu euskaraz?

Euskaraz ezer ez; ez dut ohiturarik.

Zure ustez, beharrezkoa al da funtzionario guztiak euskaraz jakitea?

Euskaldunon aurrean dauden bitartean, bai. Nik euskaldun bat baino gehiago ezagutzen dut erdaraz egiten ez dakiena. Halako kasuetan beharrezkoa da.

Zein da zure bizitzako aldaparik luzeena eta gogorrena?

Bizitza bera da oso aldapa gogorra, baina pazientziaz eta apurka-apurka beti igotzen da.

Nork jazten du maillot horia etxean?

Beti ez da pertsona bera. Etapa irabazten duenak jazten du maillot horia nirean.

Mendateetan zaletu gogaikarri askok egiten du korrika txirrindularien parean. Ez al dira

horiek udako euliak baino nazkagarriagoak?

Ez da horrenbestera. Eulia nazkantea izaten da beti, eta zaletua, ordea, inoiz ez. Kontua da batzuek protagonismo hutsagatik egiten dutela korrika eta hortik dator arriskua. Halako kasuetan erleak bezalakoak dira horiek.

Fernando Fernán Gómezen ustez, «bizikletak udarako dira». Zer deritzozu horri?

Onena hori da, udarako izatea. Lanbide bihurtzen denean, berriz, urte osorako da bizikleta.

Politikariek Tourrean parte hartuko balute, nork irabaziko luke?

Ez dakit, oso gaitza da hori. Barruan sartuta dagoenak hobeto ezagutzen du kontua. Txirrindularitzan ere antzera gertatzen dira gauzak. Esan liteke batzuk gogorrenak direla, baina gero lasterketan dabilen txirrindulariak badaki zein diren benetan arrisksuenak.

Bizitza etapaka gaintu behar den Itzuli Handia ote?

Bai, Tourra bezalako.

Zer du Euskal Herriak horrenbeste txirrindulari on ateratzeko?

Txirrindularitzarako zaletasun handia.

Txinan eta Kuban jende ugari ibiltzen da bizikletaz. Zergatik ez dago Marinorik han?

Toki guztietan egon daiteke Marino, Indurain edo Merckx bezalakoaren bat; baina, seguruenik, ez dira bizikletara dedikatzen eta horrela gaitza da halako txirrindularirik sortzea. Kuban eta Txinan ez dago lehiari egiteko ohiturarik.

Nor izan da onena, Merckx, Hinault ala Indurain?

Nire ustez, Merckx izan da onena, baina ez dago alderatzerik: garai ezberdinetakoak dira denak.

Itzultzaileen zaindaria, San Bizente

San Pedro arrantzalea zela-eta arrantzaleek zaindaria dute aspaldi-aspalditik. Eta San Pedro eguna egun handia izan da kostaldeko herrietan; eta San Pedroak, jai handiak hainbat herritan.

Xabierreko San Frantzisko mixiolari izan zelako, mixiolarien zaindaria da; naparra zelako, berriz, naparrena. Eta bai mixiolariak bai naparrek abenduaren 3an beren eguna ospatzen dute.

San Kristobalek Jesus haurra bizkarrean hartu eta errearen alde batetik bestera pasa zuen, eta horra garraiolarien zaindaria. Ez zuen behin besterik pasa, estu eta larri gainera; baina, hala ere, uztailaren 10ean autobus eta kamioi guztiak lore-xortaz apainduta ibiltzen dira bere omenez.

Inork ez daki zer ibili zen San Balendin maiteminduen zaindaria izateko, ezta zein motatako eredia erakutsi zuen ere. Artean ez zen argi artifizialik. Eta, maiteminduek ere beren zaindaria.

Medikuena, San Lukas da; langileena, San Jose; musikariena, Santa Zezilia; Akinoko Santo Tomas, eskoletakoa; San Juan Kristostomo hizlariena, Santa Jovita Italiako Bresciakoena; Bizkaiko ortuellatarrena, berriz, San Felix Kantaliziokoa. Horra, bada.

Ez naiz ari santuen propagandan ezta Elizarenean ere. Baina esan beharra dagoela uste dut horrenbeste erru eta akats dituen Elizak bikain jokatu duela hainbeste zaindaria izendatuta. Santu eta santa asko eta asko halako aurpegi triiixteko eta batere erakartzen ez gaituen gizakiak direla ezin uka. Hala ere, hamaika erromeria eta erromeriondo zor zaie: txarra al da, bada? Gainera baditugu tipo jatorrak ere. Esate baterako San Isidro, nekazarien zaindaria.

Nekazarien bizitza oso latza zen sasoi batean; gogorra da gaur egun ere. Eta zaindaria nor-eta, kolpe zorrikerik jo gabeko gizona dute. Elizara errezatzera joaten omen zen eta bitartean idiek, itzain aingeruak zirela, jo eta ke, behar zen guztia gorritzen omen zuten. Elizara joaten zela! Eufemismo ederra! Zera joango zen elizara! Nora, bada, hortaz? Auskalo! Sorora itzultzailean, ordea, dena egina zuen. Aingeru eta idi bedeinkatuak!

Gure herri eta auzo guztiek dute beren zaindaria. Gure inguruko lanbide edo ofizio ia gehienetakoek ere bai. Eta itzultzaileok? Jaiarik eta erromeriarik ez behintzat. Guri San Jeronimo tokatzen omen zaigu Biblia latinera itzuli zuela eta. Noiz dira San Jeronimoak? Itzultzaileok ez dakigu kalendarioan begiratu ezean, eta hori zaindaria eguna ospatzen ez dugun seinale da. Eta ze alde dago zaindaria-eguna ez ospatzetik zaindaririk ez izatera? Hutsa, batere ez.

Nik neuk nahiago nuke, bada zaindaria bagenu. Zaindaria lanbideari, herriari edo auzoari halako nortasun antzeko zeredozer ematen diola iruditzen zait. Zaindaria izanik, zaindariaren eguna ere bada; ospatzeko eguna gainera, eta ospatu egiten da: meza, hamaiketakoa, lagunarteko bazkaria eta bazkalondorengoa, erromeria eta guzti, behar den legez dena... Ohiturak ohitura,

eguna ospatzeko moduak ez duela izan behar beti bera?; baina egun hori euki, behintzat.

San Jeronimo ala San Bizente?

San Bizente Hueskan jaio zen, artean han euskaraz egiten zenean. Zaragozako Balerio gotzaiak izan zuen maixu elizako jakinduria irakasten. Gotzaiak ez jakin, ordea, euskaraz eta Bizente ibili zen haren ordez Ebanjelioa zabalitzen: "... *praedicandi Evangelium, quod episcopus, propter linguae impedimentum, praedicationis officio fungi non poterat*".

Eliza Katolikoak urtarriaren 22an ospatzen du San Bizente hori. Donostian badu eliza eder askoa nahiz eta ospakizun handirik izaten ez den egun horretan. Barakaldon eliza eta auzoa ditu, jai eta guzti gainera. Bizkaiko Aulestiko Narea auzoan ermita, eta, han bai, han *bidan modum* ospatzen dute jai hurrengo larunbatean, behar den bezala alegia.

San Jeronimori berea aitortuz, errespetu osoa zor diogula, hala ere, euskal itzultzaileon zaindaria, aukeran behintzat, San Bizentek izan beharko luke. Zergatik? Hueska aldean latinezkoak *euskaraz* azaldu zituelako (*euskaraz* ziur ote?; *ueskaraz* bai behintzat). Interpretarientzako ere balio du gainera, hizlaria izan zen eta. Gure artean, bestalde Bixente eta Bixenta ugari da, Jeronimo baino askoz ere gehiago..., zenbat Jeronimo ezagutzen ditut, bada, nik?: santua, apatxeen buruzagia eta gure artean *aita datorrenian-ian*-ekoa, horietxek.

Eta san horrek hazkura edo ematen badio baten bati, kendu egingo diogu eta kito, "*Bixente, gure zaindaria handia*", esanda ez da haserratu, lehen ere badugu *Inazio gure patroia handia* eta. Aizue, eta bi zaindaria ospatzeak, Bixente urtarriaren 22an eta Jeronimo irailaren 30ean, kalterik egingo ote liguke?

* Oharra. *Traddutore=traditore* dioteneke badaiteke esatea itzultzaileok ez dugula zaindaririk merezi, sobran daudela guretzat jeronimo eta bixente guztiak; zaindaria egokia, onenera jota ere, San Anastasio izango genukeela. Zer, bada? eta *A nahastazio!* mareagarri hutsak garelako.

Kaxildo Alkorta
Laguna

Gutunak makinaz idatzi eta, gehienez ere, 15 lerro izango dituzte. Gutunarekin batera, nahitaez, igorlearen izen-abizenak eta NANA adierazi beharko dira. Jasotako gutunak ez dira itzpiliko. Toki-arazorik izanez gero, ADMINISTRAZIOA EUSKARAZ aldizkariak eskubide osoa izango du gutunak laburtuta argitaratzeko. Halaber, ADMINISTRAZIOA EUSKARAZ aldizkariak bere erantzuna eman ahalko du sail honetan bertan.

ZIURTAGIRIA

Nondik-norakoak

Ekintza, gertaera, erabaki edo horrelakoren bat egia dela baieztatzen duen idatzizko aitorten ofiziala da ziurtagiria. Idazki honen bidez gauza ugari egiazta dezakegu: egindako ikasketak, burututako lanak etab. Ziurtagiria, ezinbestez, horretarako ahalmena duten funtzionarioek (idazkariak, ikuskatzaileak, arloko ardura-dunak...) edota legezko baimena dutenek izenpetu behar dute.

Idazteko irizpideak

Ziurtagiriak aurrenekoan ulertzeko modukoa izan behar du. Hori dela eta, esaldiak ondo antolatzeari ezezik, testuak berak hartzen duen kanpoko itxurari ere garrantzia eman behar diogu: idazkien itxura funtsezkoa da komunikaziorako.

Tonuari dagokionez, ezin alde batera utzi idazki honek eskatzen duen erregistro formala. Hala ere, ziurtagiria idazterakoan, hirugarren pertsona barik (**ZIURTATZEN DU*), singularreko lehena erabiltzea iruditzen zaigu bidezkoena (*ZIURTATZEN DUT*); izan ere, hirugarren pertsonak, gaurko administrazioko hizkerak gainditu behar duen urruntasuna ematen dio testuari.

Osagaiak

Ziurtagiriko atalak era askotan antola daitezke. Nolanahi ere, ziurtagirietan honako hauek jaso behar dira: izenburua, egiazta-tzailearen datuak, egiaztatutakoa, azken esaldia eta, bukatzeko, toki-egunak eta izenpea.

Izenburua

Atal honetan, ziurtagiria zein erakundek edo administrazio-atalek ematen duen adierazten da. Horren ondoren, errazago antzemateko zer egiaztatzen den, izenburua erabiltzea komeni zaigu: *Bertaratze-ziurtagiria, Ikasketa-ziurtagiria* etab.

Egiaztatzailearen datuak

Bi datu dira, oro har, atal honetan jasotzen direnak: ziurtagiria egiten duenaren izen-abizenak eta kargua. Datu hauek, beste askoren artean, honela jaso ohi dira:

Nik, Xabier Iturralde Zapirainek, HAEEko idazkari naizenez, honako hau ZIURTATZEN DUT:

Kontuan izan behar dugu ondoren datorren esaldiari *-(e)la* marka erantsi behar zaiola; hala ere, egiaztatutakoa laburra izaten denez, marka horrek ez du enbazarurik egiten.

Egiaztapena

Ziurtagiriaren muina den atal honek hiru datu ekar ditzake:

- Egiaztapena egiteko erabili diren iturriak (... *agiriak aztertu ondoren, ... erroldaren arabera, ...*).
- Ziurtagiria eskatu duenaren izen-abizenak eta, hala badagokio, bestelako datuak (helbidea, nortasun-agiria ...). Datu horiek asko badira, esaldi batean bildu beharrean, esaldi berezietan ematea komeni da.
- Ziurtagiriak aitortzen duena, ahalik eta modu zehatz, labur eta arginean idatzia.

Amaierako esaldia

Ziurtagiriari formula jakin batez ematen zaio amaiera. Hona adibide bat:

Eta horrela jasotzeko eta dagozkion ondorioak izateko, ziurtagiri hau egiten dut.

Toki-egunak eta izenpea

Zenbait ziurtagiritan toki-egunen aipamena amaierako esaldiari lotzen zaio:

... ziurtagiri hau egiten dut Arrigorriagan mila bederatziehun eta laurogeita hamabiko azaroaren hogeita hiruan.

Gehienetan, ordea, amaierako esaldiaren ondoren jasotzen da aipamena, laburrago:

Arrigorriaga, 1992ko azaroaren 23an edo Arrigorriaga, 1992-11-23

Era berean, izenpetzen duenaren izena eta kargua bigarren atalean agertzen direnez, azken honetan, izenpea besterik ez dugu jarriko. Behar izanez gero, horren ondoren, egiaztatutakoa ontzat ematen duenaren izen-abizenak, kargua eta izenpea ere adieraz ditzakegu. Azken kasu honetan *o.e.* (ontzat emana) laburduraz baliatuko gara.

Joseba Lozano

HAEEko administrazioko hizkeraren arduraduna

Bertaratze-ziurtagiria

Nik, Koldo Uribe Zabalak, Herri Arduralaritzaren Euskal Erakundeko zuzendari naizenez, honako hau ZIURTATZEN DUT:

Nire ardurapeko agirietan jasotakoaren arabera, Alazne Egaña Goitia izan dela Donostian 1995eko azaroaren 22, 23 eta 24an (20 ordu) egin diren Hizkera Errazteari buruzko Jardunaldietan.

Horrela jasota geratzeko eta dagozkion ondorioak izateko, ziurtagiri hau egiten dut, interesdunak hala eskaturik.

Vitoria-Gasteiz, 1995eko maiatzaren 25ean

HABE Liburutegia

Historia

Bere sorrerarekin ia batean heldu zion HABEk Euskalduntze-Alfabetatzean espezialdua izango zen liburutegia antolatzeako asmoari, 1981. urtearen amaieran. Urtetik urtera, piskanaka, haziz joan bazen ere, eragozpenak ez ziren falta izan; larrienak tokiari zegozkionak izan ziren, bost izan baitira —oraingo hau kontuan hartuta— 14 urte hauetan liburutegiak izan dituen egoitzak.

Egoitza berria

1994ko gabonaz gero HABEren zerbitzu guztiak biltzen dituen egoitza berrian 500en bat metro karratu hartzen ditu liburutegiak eraikinaren hirugarren solairuan. Egoitza berrira etortzearekin batera, kanpaina bat antolatu zen liburutegiari zabalkunde handiagoa eman nahian; horrela, bibliotekaren ezaugarriak eta zerbitzuen berri ematen duen triptikoaren milaka ale banatu ziren euskaltegi, ikas-etxe, kultur-etxe, hizkuntz eskola, unibertsitate eta abarretara; halaber, *Aldizkako Argitalpenen Katalogoa* argitaratu zen. Ondorioz bezeroak ugalduta egin dira denbora laburrean.

Hona egoitza berriko espazioaren antolamendua:

- Irakurgela: ikasteko toki, erreferentziako atala (hiztegiak, entziklopediak etab.), jasotzen diren aldizkarien azken aleak erakus-apaletan jarrita eta mikrofitxak irakurtzeko aparailua.
- Ikus-entzunezkoen gela: papera ez den euskarrietan dauden dokumentuak ikus-entzuteko tresneria biltzen da bertan: bideo-zintak, audio-kaseteak, disketeak, CDak eta CD-ROMak ikus-entzuteko tresnak, hain zuzen.
- Gela nagusia: harrera-eremua eta liburu-aldizkarien bildumak jasotzen dituen apalategiak.

Dokumentu-motak

Liburuak: 20.000
Aldizkariak: ia 600, horietatik 300 bizirik
Audio-kaseteak: 1.000
Bideo-zintak: 500
Mikrofitxak
Tesiak
CD-ROMak

Jakintza-eremua

Oraindik ere zenbaitek pentsatzen du HABE Liburutegiaren esparrua euskarara mugatzen dela. Ahalegin handia egin da azken urteotan liburutegiaren jakintza-eremua gizartearen beharrietara egokitzeko; hasierako Euskalduntze-Alfabetatzeetik gaur egungo hiruko honetara igaroaz, alegia: Hizkuntzen Didaktika (Glottodidaktika), Soziolinguistika eta Euskara. Beraz, hiru jakintza hauen inguruko dokumentazioa da gehienbat eskuratzen dena. Horrela, gaur egun liburutegian dauden 20 mila liburutatik 15 mila Glottodidaktika, Soziolinguistika eta Euskara alorretakoak dira (alor bakoitzeko bosna mila liburu gutxi gorabehera).

Liburutegiko
20 mila
liburutatik
15 mila
Glottodidaktika,
Soziolinguistika
eta Euskara
alorretakoak dira

Hiru gai handi horien osagarri edo, bada beste gai batzuen inguruko dokumenturik ere, hala nola, Hezkuntza, Psikologia, Hizkuntzalaritza eta Psikolinguistika (denetara 5 bat mila liburu).

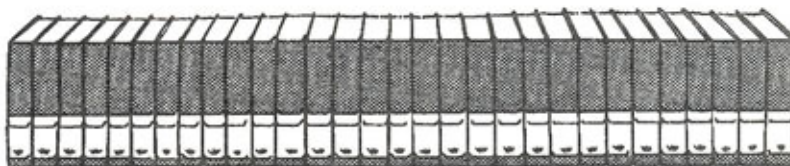
Zerbitzuak

Ikasi nahian dagoen edozeinek erabil dezake liburutegia: hizkuntz irakaslea (dela euskara, ingelesa, gaztelera etab.), lanen bat egin behar duen BBB edo UBiko ikaslea, lizentziatua den tesigilea, glottodidaktikan edo normalkuntzan diharduen teknikaria, unibertsitateko irakaslea, hizkuntz ikaslea...

Zerbitzuen ikuspuntutik badute liburutegi espezialduak hainbat abantaila beste liburutegi orokorren aldean: hala nola, liburuaren prozesamendu azkarra, bezeroei tratamendu pertsonalizatua, zerbitzu azkarra eta irispide zuzena dokumentu gehienetara.

Hona HABE Liburutegiak eskaintzen dituen zerbitzuak:

- Mailegu-zerbitzua: aldiko hiru liburu eraman daitezke maileguan hiru astetarako. Beste hiru astez luza daiteke epea liburu inork eskatu ez badu. (Nahikoa da telefonoz deitzea).
- Fotokopi zerbitzua: bezeroak berak egingo ditu kopiak, fotokopiako hogereko bat ordainduz.
- Mikrofitxen irakurgailu/fotokopiadora.
- Zuzeneko irispidea dokumentuetara.
- Ordenadore bidezko kontsultak: egileka, tituluka, gaika. Aurtengo urtera arte *Documenta* izeneko datu-basean egon da informatizaturik eta laster batean (1995-1996 ikasturtean) *Absys: Sistema Integrado de Gestión de Bibliotecas* izeneko programara aldatuko dira aplikazio guztiak.
- Aholkularitza bibliografikoa, zerrendak.
- Telefono bidezko kontsultak.
- Hamabost lagunentzako toki irakurgelan.

Aurrera begira, hainbat egitasmo dago aztergai, gehienak ere zerbitzuak eskaintzeko xedez: dokumentu berrien boletina, gaikako bibliografiak, aldizkarietako aurkibideen kontsulta informatikoa etab. etab. Edozein argibidetarako hona gure telefono eta helbideak:

HABE Liburutegia
Vitoria-Gasteiz kalea 3-3
20009 Donostia
Tel.: (943) 412604/412600
Faxa: (943) 412601

Imanol Irizar
Liburutegiaren arduraduna

Gaueko patruilaren txostena

Edo nostalgiak isurtzen duen tristezia gazi-gozoa lan orduan (eta batez ere lan erdian) dastatzea zein arriskutsua den agertzen duen pasadizoari buruzko partea.

Izenez Graziela (ez dakigu abizenik) deitua den prostituta bat egurtu dute gaur, goizeko ordubiak aldean, D. herriko klub batean. Neskatala hau (20 urte) Cartagena de Indiasekoa da, Kolonbiarra, eta bere lankide (eta egin duena burutzeraz ausartu denetik adiskide ona izan behar duen) brasildar batek deitu digu, Recifekoa bera. Neskatoak telefonoa eskegitzerako han ginela esan nezake, baina horrelakoetan beti penatzen gaituen damuaz, berandu zen. Neska kolonbiarraren gorputza zirtzikatua zegoen. Ez zen odol asko ageri, baina jipoiak barneko organoak erasan dituela zirudien, arnasa estuasun errukarriaz heltzen baitzen neskaren biriketara.

Anbulantzia heldu da. Neskatoa barnera sartu, lotuta ipini eta Recifeko lagunaren ardura eta kari-nopean abiatu denean, Klubeko nagusia atxilotu dugu. Graziela jo duen miserable ziztrina, gauerronden agintari jaunak adierazpen modua barkatzen badit.

Bidean zigor basatiaren zergatia galdetu diot, eta erantzuteko asmorik ez zuela sumaturik haragia estutu diot, saihetsean eta besoan, nere hatz puntak hezur-muinera heldu eta beren osotasun trinkoarekin triskan hasi diren arte. Nere indarraren zintadak aurpegia zimurtu dio; min izugarria hartu du, eta nik bere mina sumatu dudanean hark ere nire indarra hezurra hausteko adina badela sumatu duenean, hitzak heltzen hasi dira bere ezterrira, salbamen aukera bakarraren pilulak bailiran.

Esan du Graziela oso neska polita dela (guk aurkitu dugun egoeran ohartzina zitzaigun dohaina), eta gauero gutxienez bost baina batzuetan hamabi ere bezero izaten dituela berare-

kin larrutara joateko prest. Nagusi likitsak dirutza horretatik erdia (%50) jasotzen duelarrik, Grazielaren aportazioa benetan "interesgarria" zaio; gaur ordea uko egin dio lanari eta ez du inorekin igo nahi izan, eta hori aste egun buruzuria izanik ere bezerorik falta izan ez zaiolarrik.

Telefono dei batek izan du jarrera horren errua. Grazielak bere amari deitu dio Cartagena de Indiasera, eta senide, lagun edota ondasunen albiste artean amak gogorazi dio Gabonak ere gainean direla, eta ea oporrik izango al

duen bere almagazista edo dena delako lan horretatik (Grazielak ez baitio oraindik amari bere benetako lana zein den kontatu). Gabon egunen aipamenak herrimina iratzarri du Grazielarengan, eta gogo handirik gabe jaitsi bada lanera, lehen bezeroak ikustean eta oporrik ez duela izango gogoratzean behera erori da gajoa. Kluberako sarrera gordetzen duen ate pisutsua medio hormetan itota gelditzen den aire itxia eta ilunbearen logalea sentitu dituenean, nostalgia astunagoa egin zaio bere bihotz sentiberari. Ezin zuen inor ikutu; ez zuen nahi inoren laztanik bere azalean. Gero lanean hasteko nagusiaren aginduak etorri dira, eztabaida, zemaia... eta azkenik gizaseme izena ere merezi ez duen tximu lardatxaren lisiba neskaren gorputz garbian.

Ospitalera deitu dut eta gaizki dagoela esan didate, eta salbatuko al denentz itaundu dudanean erantzunak isiltasunaren soinekoa jantzi du eta erizainak telefonoa eskegi du urduri.

Graziela nostalgiaren zigorraz hiltzen bada, zigortu dezala jainkoak edo dena delakoak hiltzori latza eragin dion hori nostalgia sentitzera gauaren ordurik ostenduenean ere, puta bat egurtzen duten bakoitzean, emakumezkoaren gorputz ahitu bati arnasa etetzen dioten guztietan, eta nostalgia horrek hiltzaren utzi dezala gizatxar urdea. Ez dut besterik desio, nere ogibidean gisa honetako gogoak zilegi bazaizkit.

Gau patruilen agintari jaunak nere haserrea ulertu eta txosten ofizialen hoztasun eta lehortasunetik aldendu izana barkatuko duelakoan, zure zerbitzari beti, Gerardo Munueta, ertzaina.

Pako Aristi
Idazlea

**Arriskutsua da
nostalgiak
isurtzen duen
tristezia
gazi-gozoa
lan-orduan
dastatzea**

Euskara atzo eta gaur

Izen horren pean dugu jadanik kalean euskarari buruz egin den lehen CD-ROMa. Kultura Saileko Hizkuntza Politikarako Sailordetzak Eskoriatzako Irakasle Eskolako Ihardun Multimedia (Teknologia Berrien Departamentua) izan du lagun hau aurrera ateratzeko orduan.

CD-ROM honetan, euskara zer den, bere araubidea, hizkuntzaren egoera soziolinguistikoa, eta hurrengo urratsen nondik-norakoa jakiteko hainbat material bildu da, batzuk lehendik paperean argitaratuak, eta, beste batzuk, inoiz kaleratu gabeak eta propio eginak lan honetarako.

Guztira bost atal ditu diskoak, hona hemen:

Joseba Intxaustiren *Euskara, euskaldunon hizkuntza* (berriua eta hainbat egokitzapen eginda); Xabier Aizpuruaren *Euskararen Jarraipena*, 1991ko inkesta soziolinguistikoa emaitzak jasotzen dituen liburua; Iñaki Martínez de Lunaren *Etorkizuna aurrikusten: EAEko gaztetxoaren egoera soziolinguistikoa*; Euskararen Aholku Batzordearen *Hizkuntza Politikarako Oinarrizko Irizpideak* dokumentua, eta Mirari Erdaidek bildutako *Euskararen Araubidea*, euskararen inguruko arau guztien indizea (EAE, Nafarroa, Espainia eta nazioarteko arauak), laburpenak eta arauak berak jasotzen dituena.

Dokumentu horiek hiru hizkuntzetan daude: euskaraz, gaztelaniaz eta frantsesez. Arauak berak jaso direnean, ordea, ez da itzulpena jo nahi izan, argitaratu zirenantxe ematera jo da, hau da, hitzez hitz eta zeuden hizkuntzetan.

Hori guztia zenbakitara ekarrita, 9.000 orritik gora ateratzen dira; 1.000 argazki baino gehiago ikus daitezke; 500 bat arau daude bilduta; 400 bat grafiko eta taula dira guztira, eta dokumentuen artean 40.000 inguru enlaze daude. CD-ROMa, beraz, bete-betea doa, informazioak 600 Mb hartzen ditu.

CD-ROM hau, bestalde, *Windows* edo *Macintosh*-en, bietan, erabil daiteke, eta ingurune horietako edozein programak bezala funtzionatzen du, arau eta konbenzio berberekin alegia.

Erabiltzaileak izan ditzakeen beharrei ahal den hobe-kien erantzuteko eta bere lana errazteko, disko honetan dagoen informazio guztia edozein aplikaziotara kopia daiteke, beste programetan egiten den bezalaxe. Inprimatu ere inprima daiteke dokumentu edo fitxategi osoa nahiz pantailan dugun orrialdea bakarrik. Beraz, erraz lan egiteko modua eskaintzen du, informazioa osteratu tratatu beharrik izan gabe.

Bilaketak direla eta, hizkuntza naturalean egin daitezke, eta CD-ROMean bildutako dokumentu guztien eduki osoan zehar, nahi izanez gero. Kontsultak egiteko orduan erabil daitezke ere komodinak (karakterren bat ordezkatzeko) eta eragile logikoak, bilaketa zehatzago eta arinago egin dadin.

Lanerako eta kontsultarako materiala dugu, beraz, *Euskara, atzo eta gaur* CD-ROMa; baliagarria, hain zuzen, ikasle, irakasle, ikerlariarentzat eta, azken finean, euskararen inguruko kezka eta jakin nahia duten guztientzat.

Miren Mateo
HPS

Informazio eta Dokumentazio arduraduna

Jaurlaritzak 1996rako lan-egutegia onartu du

Eusko Jaurlaritzak erabakitakoaren arabera 1996an 12 jaiegun izango ditugu EAEn igandeez gain. Egunduek beste bi egun gehitu behar zaizkie toki bakoitzean auzeratzeko. Hona hemen egutegia:

Urtarrilak 1:	Urte Berri eguna.
Urtarrilak 6:	Errege eguna.
Apirilak 4:	Ostegun Santua.
Apirilak 5:	Ostiral Santua.
Apirilak 8:	Bazko-Astelehena.
Maiatzak 1:	Langileen eguna.
Uztailak 25:	Done Jakue Apostolua.
Abuztuak 15:	Andra Mariaren jasokunde.
Urriak 12:	Estatuko jaia.
Azaroak 1:	Domu Santu eguna.
Abenduak 6:	Espainiako Konstituzioaren eguna.
Abenduak 25:	Eguberri eguna.

Hik Hasi pedagogi aldizkaria

Dagoeneko zuetako askok ezagutuko duzue aldizkari hau. Hala ere, horren berri ekarri nahi dizuegu hona. Batipat irakasleei zuzenduta dagoen aldizkari honen lehen zenbakia irailean kaleratu zen 400 pezetatan. *Hik Hasi* euskara hutsean duzue, eta bertan jorratzen diren arloei dagokienez, bi dira nagusi: egunean eguneango gaiak eta proposamen pedagogikoak. Egiturari begira, hona zer aurkituko dugun: erreportai zabal bat, esperientzia pedagogikoak, hezkuntza barruko talde eta erakundeei buruzko informazioa, lan teoriko bat, eta albiste laburrak.

ETB Euskal Herri osoan

ETBren eta TDFren artean lortutako hitzarmenaren ondorioz, hemendik aurrera ETB ikusteko aukera izango da Iparralde osoan. Hegoaldean ere beste horrenbeste gertatuko da, Nafarroako Parlamentuak EITBren gainean sinatutako hitzarmenari esker.

Orain arte zenbait ekimen pribaturen laguntzaz ikus zitezkeen ETB Nafarroako eta Iparraldeko hainbat tokitan. Hemendik aurrera, ordea, toki guztietara iritsiko da txoritxo eta bete egingo da Iparralde eta Nafarroako euskaldun askoren nahia.

Bestalde, urte bat edo bi urte barru, satellite batek eramango du ETBren seinalea Ameriketara. Oraindik ezer segururik ez badago ere, EITBk egunero ordu batzuetako programazio berezia prestatuko du, herrialde horietan bizi diren euskaldun eta euskaldunen ondorengoei zuzenduta.

Sailburuaren loreak

Lehendik ere hartua zuen eskarmentua idazkari gaisoak, hasieran landareak izan ziren ordea hainbesteko burukomina ekarri ziotenak. Baina idazkaria idazkari da eta hor konpon, esaten zion Luismarik bere buruari. Bere lana telefono deiak sare pelajiko eta bolantazkoekin irazi ondoren hegaluzerik handienen deiak bakarrik pasatzen uztea zen, txostenak mekanografiatu eta cuskaratzea zuen bigarren eginbeharra eta hortik aurrera, hor konpon txarleston, ez zen bera hasiko bulego barruan nahiz atarian kokaturiko landaredia dekoratiboaren *amazonikotasun* deigarriari buruzko komentario maltzurak egiten. Bera idazkari zintzoa zen, ez zen zurrumurruak zabaltzera emaniko pertsona, ezta hurrik eman ere.

Dena den, hasierako jeraneo pare hari jarraitu zion landaredia gehitxo iruditzen zitzaion Luismariri despatxurako. Hasteko, landareek, horman erantsita zeuden Mafalda eta Forgesen tirak estaltzen zituzten, eta horrek ez zion batere graziarik egiten, izan ere, tira hauek lagungarri baitziren beti ere egunerokotasunaren zama eramangarriago egiteko. Sei hilabeteren buruan ordea, landareen hura anekdota estetiko hutsetik urrundu eta kezkarri bihurtu zen: gehiegikeriaren itxura hartu zuen egoerak, hango landaredia Amsterdameko Loreen Merkatukoaren parekoa zen gutxienez. Inguruko bulegoetako jendeak ere barre tikietan begiratzen zion idazkariari goizero bulegoan sartzen zeneko. Saiatzen zen Luismari landareentzako zekarren ongaria hamaiketakoaren paperezko zorroan ezkatutzen, baina ez zegoen modurik. Solairuko kafe makina bakarria idazkariaren alboan zegoenez, alboko departamentukoek, kafea hartzera zihoazela esan beharrean, lokuzio berri bat asmatuz *oihanera noa* esaten zieten besteei atsedena hartu eta aulkitik altxatzen zirenean. Denborarekin, lokuzioa aldatuz joan zen, *ehizara noa* edo *safarira noa Valdesengana* bezalako esamoldeak sortuz. Horrela, Luismari ere, *Valdes* ezizenarekin geratu zen, eta ez prexixo asto batek bezala lan egiten zuelako. Alboko departamentuko Mariam soineko orlegiz jantzita etortzen zenetan idazkariak ikusi ere ez zuen egiten atetik sartzen zenean. Ezta Vietnamen ere, halako kamuflajerik. Ingurugiro sailean lan egite hori serio hartu zuen benetan sailburuak. Bai serio hartu ere, arranpola.

Egun batean ordea, Luismari paper baten desagerketaz ohartu zen. Orduan hasi ziren bere susmoak mamitzen. Lanean ari zen bitartean, lehen ere, halako mugimendu bitxiak sumatu zituen bata bestearekin korapilatzen ziren bi metrotik gorako landarediaren aldetik. Bere usteak

ustel ez zirelakoan zegoen Luismari. Landare identifikatugabe eta exotiko haietakoren batek haragijalea behar zuen izan derrigor. Paper hura desagertu zenetik urduri egiten zituen bulegoan orduak eta lehenbait lehen lanak bukatu eta aulki beroketarik gabe bulegotik ihes egiten saiatzen zen. Argi guztiak piztuta zituela egiten zuen beti lan, kixkaltzen, izerdi patsetan, baina halere, egundoko hozkirriak zeharkatzen zion bizkarra landarediaren artean mugimenduren bat somatzen zuen aldiero.

Egun batez ordea, sare pelajikoen erabilpena debekatzea helburu zuen goi bilerarako prestatutako txostena desagertu zen Luismariren mahai gainetik. Akabo. Horrela ez zegoen jarraitzerik. Berrogeita hamar zentimetrotako erregela eskuan hartu eta landare haragijalearen bila abiatu zen bulegoan barrena, apalez-apal landaredia guztia miatzeko asmoz. Kaktus bat izan zen topatu zuen landarerik arriskutsuena, harik eta, azkenean, fitxategiaren azpian begiratu eta parez-pare, begi beltz birekin topo egin zuen arte: krokodilo bat zegoen fitxategiaren azpian. Bihotza irauli zitzaion piztiak ahoa ireki zuenean. Erabat aztoratuta, sailburuarengana joan zen ikusitakoaren berri ematera.

- Don Mariano! Ez didazu sinetsiko baina krokodilo bat dago fitxategiaren azpian!
- Ez aztoratu Luismari, kaiman bat da, ez krokodilo bat, kaiman bat baino ez.
- Kupel bereko ardoa! Baina zer egiten du kaiman batek hor?
- Tira, protektorakoekin izan nauk gaur goizean eta badakik, olagarro batzu dituk horiek, eskua eman eta sorbaldaraino kosk... Hainbeste atzerapenekin aspertu direla eta egoitza berria egin arte hemen utziko omen ditek, protesta modura edo... Enbarazurik egiten al dik?

Luismarik sakonki hartu zuen arnasa eta leihotik ahalik eta urrunen zuzendu zuen begirada, kalerantz, zeru urdinerantz. Alferrik ordea, leihoaz bestalde loradendaren baten kartel erraldoia bistatu baitzuen ezer baino lehen: *esan beharrekoa, esazu loreekin.*

Harkaitz Cano
Idazlea

Hizkera errazteari buruzko nazioarteko jardunaldiak

Azken aldian, behin eta berriro esan eta entzun dugu ahaleginak eta bost egin behar direla administrazioa eraberritzeko eta herritarrengana hurbiltzeko. Dena dela, kontuan izan behar da hurbiltze hori alferrekoa izango dela alde batera uzten baldin badugu herritarrekin komunikatzeko daukagun tresnarik behinena: hizkuntza.

Horretaz oharturik, Herri Arduralaritzaren Euskal Erakundeak (IVAP) hizkera errazteari buruzko nazioarteko jardunaldiak antolatu zituen, Kataluniako (EAPC) eta Galiziako (EGAP) administrazio eskolekin batera eta Europako Batzordearen laguntzaz. Jardunaldiak iragan azaroaren 22an, 23an eta 24an izan ziren Donostiako Miramar Jauregian.

Administrazioaren eta herritarren arteko komunikazioa hobetu nahian izenburupean, jardunaldiek Ameriketako eta Europako hainbat aditu bildu zituzten Donostian. Bertan, Euskal Autonomi Elkarteko, Kataluniako eta Galiziako hizlariek ezezik, Estatu Batuetako, Erresuma Batuko, Espainiako, Bruselako, Suediako eta Italiako hizlariek ere parte hartu zuten.

Antolatzaileek hiru helburu nagusi zituzten jardunaldiak antolatzerakoan: administrazioiko hizkera, hizkera juridikoa eta enpresa pribatukoa aztertzea; Estatuan nahiz kanpoan izandako esperientzien berri ematea; eta, azkenik, administrazioaren eta herritarren arteko komunikazioa hobetzeko bidean beste urrats bat egitea.

Jardunaldiek arrakasta handia izan dute eta euren oihartzuna entzuterik izango da 1996an ere, urte horretan bertan hitzaldiak biltzen dituen liburua plazaratzeko asmoa baitute hiru eskola antolatzaileek.

Manuel Braña

Escola Galega de Administración Pública (EGAP)

Zein da Galiziako Eskolako esperientzia hizkera errazteari dagokionez?

Gure esperientziaren berri emateko, behar-beharrezkoa da bi zerbitzu aipatzea: Galiziako Xuntan eta Parlamentuan sortutako hizkuntza aholkularitza eta itzulpen zerbitzuak. Bi zerbitzuok erakunde horietako argitalpen ofizialik garrantzitsuenen hizkera zuzena zaintzeaz arduratzen dira, eta proposamenak egiten dituzte administrazioiko hizkera erraztu eta hobetzeko. Horretaz gain, azpimarratzekoa da arlo juridikoan eta administratiboan egiten duten lana terminologia finkatzeari begira.

Hasiera-hasieratik, hizkuntza aholkularitza eta itzulpen zerbitzuek lankidetzan dihardute *Instituto da Lingua Galega*ekin, erakunde hori baita galizieraren kodifikazioan eta estandarizazioan sakontzeko arduraduna. 1984an Administrazioiko Hizkeraren Saila sortu zen *Instituto da Lingua Galega*n, eta azken urte hauetan argitalpen ugari kaleratu ditu sail horrek, besteak beste: *Cadernos de documentación municipal*, *Lingua e Administración* eta *Revista de Administración Galega*, azken biok *Asociación de Funcionarios para a Normalización Lingüística de Galicia* izeneko elkartearekin batera.

Aipatutako zerbitzuotan aritzen diren arduradun batzuei zor diegu *Manual de lenguaje administrativo* izeneko eskuliburua, EGAPek 1991n argitaratua. Eskuliburua plazaratu ondoren, gure Eskolako administrazioiko hizkerari buruzko ikastaroak antolatzeari ekin zion. Horretaz gain, hizkera erraztearen inguruko mintegiak eta jardunaldiak ere egin ditugu, hori guzti hori administrazioiko estiloaren kalitatearen hobetzeari begira.

Mari Jose Arrieta
Herri Arduralaritzaren Euskal Erakunde (IVAP)
Euskalduntze zerbitzburua

Zein esperientzia du HAEEK administrazioko hizkera erraztearen inguruan?

Herri Arduralaritzaren Euskal Erakundeak beti defendatu izan du administrazioak hizkera ulergarria eta argia erabili behar duela, batez ere herritarrekiko harremanetan. Euskaraz, administrazioko hizkera, neurri handi batean, itzulpenaren bidez sortutakoa da eta arazo bat baino gehiago sortarazi digu horrek, administrazioko hizkeraren eredu propioa bultzatu beharrean, askotan, beste hizkuntzen ereduak besterik gabe geure egiten saiatu garelako.

Administrazioko erabilerarako hizkera erraza eta kalitatezkoa aldarrikatzea ez da eslogan hutsa. Esango nuke jarrera edo borondate baten adierazle dela. Gaur egungo gizartearen beharrezanetara egokitzen den administrazioak kontu berezia agertu behar du herritarrekiko harremanetan erabiltzen duen hizkerarekin, eta baliabideak jarri hizkera erraza, ulergarria, hitz batean esateko, argia izan dadin. Kontuan har dezagun, herritarrekin komunikazioa lortu ezean nekez eskainiko duela administrazioak zerbitzu ona. Hortaz, argitasunaren alde jokatu behar du administrazioak, hizkeraren kalitatea zainduz.

Administrazioko hizkera finkatzea eta zabalkundea ematea HAEEK legez ezarrita dituen eginkizunak dira. Alde honetatik, hamar urte baino gehiago daramagu administrazioko hizkera aztertzen eta arlo desberdinetan ekarpenak egiten. Terminologia arloan, itzulpengintzan, administrazioko idazki moten erredakzioan eta diseinuan, proposamen zehatzak egin ditu HAEEK azken urteotan; erabileraren poderioz, administrazioko hizkeraren eredu finkatzera lagunduko duten esperantzan.

Azkenik, HAEEK administrazioko hizkera dela-eta gauzatu dituen azken ekintzak aipatu nahi ditut hemen: *Administrazio idazkiak* eta *Hizkera argiaren bidetik* liburuak. Bestalde, administrazioko erabileran garrantzitsuak diren hizkuntza unitateak bilduko dituen *Administrazioko Hiztegi Orokorra* prestatzen ari gara HAEEKo Itzulpen Zerbitzu Ofizialean beste sei erakunderekin batera: hiru foru aldundiak, Nafarroako Gobernua, Euskal Herriko Agintaritzaren Aldizkaria eta UZEI.

Hau ez da egindako guztia, noski, berriena baizik. Bertan aurkituko du irakurle interesdunak sortzen zaizkion oztopoak gainditzen lagunduko dion tresna baliagarria.

Monica Pereña
Escola d'Administració Pública de Catalunya (EAPC)

Zertan da Kataluniako Eskolako esperientzia administrazioko hizkera erraztea dela-eta?

Kataluniako hizkuntzaz eta administrazioaz hitz egin nahi izanez gero, gure hizkuntzaren historiara eta normalkuntzara jo beharra dago lehenik eta behin. Bide horri hirurogeita hamarrek hamarkadaren azken urteetan ekin genion, alegia erakunde demokratikoak berreskuratu genituenean.

Ordutik hona azpimarratzeko moduko lana egin du gure erakundeak. Kataluniako Eskolak, hasiera-hasieratik, administrazioko hizkera modernoaren eta funtzionalaren alde egin du, eta, horretarako, prestakuntzako ikastaroak antolatu eta eskuliburuak argitaratu ditu. Urte hauetan administrazioko hizkeraren arlo metodologikoa landu dugu bereziki, eta horrek, besteak beste, aukera eman digu beste hizkuntza batzuen joera berritzaileak ezagutzeko.

Administrazioko teknolektoa ezarri eta zabaltzerakoan beti ahalegindu gara partehartzaile guztien adostasuna lortzen: batetik, katalanera hizkuntza ofizial gisa erabiltzen duten herrialde guztietako adituen adostasuna; eta, bestetik, administrazioko hizkerak eragina duen gizarte-esparru guztiena, pribatuak zein publikoak izan.

Kataluniako Eskolak bide bat baino gehiago urratu ditu administrazioko hizkeraren azterketan sakontzeko. Lehendabizi aipatu behar da administrazioko hizkerari buruzko ikastaroa, gure eskuliburuaren laguntzaz, estilo eta terminologia kontuak lantzen dituen. Baditugu, izan, beste ikastaro batzuk, hala nola, txostenak idazteko teknikei eta proposamenei buruzkoa eta administrazioko korrespondentziaren gainekoa.

Argitalpenei dagokienez, azpimarratzekoak dira *Formulari de Procediment Administratiu* eta *Llengua i Dret*. Lehen 1982an kaleratu zen lehenengo aldiz, eta luze gabe beste edizio bat argitaratzeko asmoa dugu. Bigarrena 1983an plazaratu genuen, eta gaur egun, 24. zenbakia ateratzear dagoela, 308 harpidedun ditu. Kontuan hartzen badugu *Llengua i Dret* katalanera egindako aldizkari espezializatua dela, aise ohartuko gara harpidedun kopurua ez dela ahuntzaren gauerdiko ezstula.

George Maher

Plain English Campaign, Erresuma Batua

Zein dira hizkera errazak administrazioari eta arlo pribatuari dakartzkien abantailak?

Alde batetik, hizkera errazteak eraginkorrago bihurtzen ditu erakundeak, eta, bestetik, izugarri hobetzen du erakundearen eta bezeroen arteko komunikazioa.

Azken urte hauetan aldaketa ugari eragin dugu erakunde publiko zein pribatu askotan. Erakundeei beraiei dagokienez, gure laguntza garrantzitsua izan da langileen arteko komunikazioa hobetzeko. Gure teknikei eta ikastaroei esker, langileek hizkera argia erabiltzen ikasi dute euren gutun, txosten, agiri eta idazkietan. Eta ez dago zertan frogatu nolako onurak ekarri dizkion horrek erakunde publiko eta pribatu askori. Aitortu egin behar da hasiera batean erakunde batek baino gehiagok mesfidantzaz begiratzen ziola hizkera errazteari, euren ustez, hori testuen edukien kalterako izan zitekeelako. Baina egunak joan egunak etorri, argi geratu da gauzak oso bestelakoak direla eta hizkera ulergarriak abantailak baino ez dituela ekarri.

Erakundeentzako onurak aipatu eta gero, ezin ditugu bazter utzi bezeroak, beraiek baitira, azken batean, gehien eskertzen dutenak enpresa baten ordainagiria edota administrazioaren gutuna ulertzeko modukoak izatea.

Guk, lehen esan dudanez, erakunde askori laguntzen diogu: udaletxeak, Gobernuko sailak, bankuak (*Barclays, NatWest, Lloyds...*), enpresa pribatuak, zerbitzu publikoak (*British Gas, Royal Mail...*), aseguru-etxeak... horiek guztiek eskuratu dute gure ulergarritasun ikurra (*Crystal Mark*).

Barbro Ehrenberg-Sundin

Suediako Justizi Ministeriokoa

Zer egin du Suediako administrazioak hizkera argia zabaltzeko?

Gobernuko Kabinete Ofiziala izan da hizkera argiaren bultzatzaile nagusia. 1965ean ministro batek indarrean zegoen legedia aztertzeari ekin zion, eta, hamaika urte beranduago, 1976an alegia, lehen hizkuntzalaria sartu zen Kabinetean, legeen eta erabakien hizkera modernizatzen ahalegintzeko. 1980an aditu talde bat sortu genuen, eta beste askoren artean, ondorengo lanak egiten genituen: *Riksdageko* (Parlamentua) idazkiak gainbegiratu, Kabineteko ereduak prestatu, eta funtzionarioei lagundu aurregitasmoak, egitasmoak, txostenak, erabakiak eta horrelakoak idazten. Garai hartan, dagoeneko, hizkera argia eta ulergarria proposatzen genuen guk.

Geroago, 1982ko dekretu batek ezarri zuen Kabinete Ofizialeko eta Justizi Ministerioiko idazkariordeek bermatu behar dutela araudi eta erabaki guztiak hizkera argi eta errazean idazten direla. Aipatu dekretua oso garrantzitsua izan da, eta berari esker, aldaketa ugari somatu dugu gure testuetan azken hamahiru urteetan.

Gaur egun, bost lege-aholkularirekin batera, Aurregitasmoak Lege eta Hizkuntza aldetik Berraztertze batzordea osatzen dugu Justizi Ministerioan. Hona hemen gure eginkizun batzuk:

- Ministerioek igortzen dizkiguten araudien aurregitasmoak eta lege-egitasmo guztiak gure hizkuntzariarik eta lege-aholkulariek aztertzen dituzte Parlamentura bidali aurretik.
- Administrazioiko dekretu, erabaki, txosten eta lege-egitasmoak idazten dituzten funtzionarioentzako ikastaroak antolatzen ditugu (idazteko ikastaro orokorrak barne).
- Kontsultarako materialak eta eskuliburuak idatzi eta argitaratzen ditugu ministroen eta funtzionarioen lana errazteko.
- Hizkuntza adituok zenbait gobernu batzordetan parte hartzen dugu; ni neu Zerga Lege Orokorreko batzordeko partaidea naiz.
- Gure aholkua ematen diegu halakorik eskatzen diguten guztiei.

Orain dela bi urte suediera argiaren aldeko batzordea sortu zuen Suediako Gobernuak. Tarte honetan batzordeak txosten bat aurkeztu du (*Aldatu beharra dago hizkera ofiziala*) eta agintariak begi onez ikusi dute. Horretaz gain, batzordeak Hizkera Argiaren Boletina argitaratu eta hizkuntza aholkulariak trebatzen laguntzen du. Stockholmeko Unibertsitatean ere bi urteko ikastaroak antolatzen dituzte hizkuntza aholkulariak prestatzeko. Horrenbestez, esan beharrik ez dago urte hauetan ereindako hazia fruitu emankorrek ematen hasia dela dagoeneko.

Joseph Kimble

Thomas M. Cooley Schooleko zuzenbideko katedraduna, EEBB

Erraztu al daiteke hizkera juridikoa? Zein da horretarako bidea?

Bai, idazle onek erraztu dezakete hizkera juridikoa. Mundu zabalean idatzi ditugu lege testuak hizkera argia erabiliz; eta, ulermena hobetzeaz gain, ez dugu zehaztasunik galdu ezta segurtasun juridikorik ere.

Adibide pare bat jarriko dut. Lehena Australian gertatutakoa eta bigarrena Hegoafrikan. Victorian (Australia), Legea Eraberritzeko batzordeak hango Ondorengoretza Kode zail eta korapilatsua berridatzi zuen. Bigarren bertsioa askoz ere laburragoa zen eta, aztertu eta berraztertu zuten hamaika legelarien iritziz, zaindu egiten zuten jatorrizkoaren segurtasun juridikoa. Antzeko gauza egin genuen Hegoafrikan Giza Eskubideen Egitasmoa berridazterakoan. Gure bertsioa jendaurrean jarri eta aurrekoa baino %20 zehatzagoa zela konturatu ginen.

Zein den hizkera juridikoa errazteko modurik onena? Bada, epe laburrean, testuak ematea hizkera argia erabiltzen dakiten adituei; epe luzera, berriz, abokatuak eta herritarrekin harremanetan daudenak prestatu eta trebatu behar ditugu. Gaur egun, legelari gehienek ez dute ezagutzen funtzionaltasun komunikatiboaren arabera idazteko teknikarik, eta hori testuaren kalterako da.

Maiz askotan entzuten ditugu hizkera argiaren aurkako argudioak: hitz teknikoak baztertzen dituela, segurtasun juridikoa kolokan jartzen duela eta abar eta abar. Dena dela, gogoratu testu juridikoetan hitz tekniko batzuk beharrezkoak badira ere, termino horiek ez direla guk uste adina: %3ra ez direla heltzen adierazten dute EEBBetan honen inguruan egindako azken ikerketek.

John Dwyer

Plain English Campaign, Erresuma Batua

Zein dira Plain English Campaign-ek antolatzen dituen ikastaroen edukiak?

Prestakuntzarik gabe gaur ez dago lanposturik lortzerik. Idazteari dagokionez, oso eskasa da prestakuntza. Hizkera argia eta ulergarria erabiltzeko beharrezko da teknika berezi batzuk ezagutzea eta jarrera zuzenaren jabe izatea.

*Plain English Campaign*ek hainbat ikastaro antolatzen du hizkera argiaren nondik-norakoak irakasteko. Ikastaro hauek, iraupenaren arabera, hiru motatakoak izaten dira:

Lehenengo eta behin bi eguneko ikastaroak (zortzi egunekoak ere badira) aipatu nahi ditut. Ikastaro horietan hizkera argiaren irizpide linguistikoak irakasten ditugu, eta baita azaldu ere nola gauzatu behar diren irizpide horiek gutunetan, inprimakietan edota agiri juridikoetan. Ikastaroetara 12 lagunek osatutako taldeak joaten dira, eta bertan, hizkera ulergarriaren garrantziaz ohartarazten ahalegintzen gara.

Oso ikasle gutxi dagoenean egokiagoak izaten dira egun bakarreko ikastaroak, saio "irekiak" alegia. Azkenik, urte beteko ikastaroak ere antolatzen ditugu hizkera argiaz arduratzeko taldeak ezarri nahi dituzten enpresentzat.

Ikastaro hauetan ikasgai dexente lantzen dugu. Horra hor horietako batzuk:

- Argia al da zure idazkia?
- Kontuan hartu al dituzu irakurleen ezaugarriak?
- Idazteko estilo ezberdinak.
- Argi idazteko bideak.
- Baztertu egitura pasiboak.
- Ezabatu errepikatzen diren hitz eta esaldiak.
- Esaldi luzeen ordez, erabil itzazu zerrendak.
- Nola idatzi gutunak, txostenak eta beste idazkiak hizkera errazean.
- Gramatikaren mitoak.
- ...

Mark H. Ashworth

NatWest Group, Erresuma Batua

Nolako ahaleginak egin ditu NatWest-ek hizkera argia zabaltzeko?

NatWestek bere egin du argitasunaren aldeko asmo eta nahia. Garbi dago hizkera ulergarria erabiltzeak gure mezuaren transmisioa ziurtatzen duela; izan ere, esaten digutena ulertzen ez badugu, hor ez dago komunikaziorik.

Baina nire enpresan hizkera errazaren aldeko apustua ez da bakarrik asmo bat. Hori baino gehiago da: diru kontua, hain zuzen ere. Aspaldi erabaki genuen mundu osora zabaldu nahi genituela gure zerbitzuak. Hortaz, gure helburuak lortuko baditugu, ezinbestekoa da gure mezua ahalik eta argien ematea.

Guretzat pozgarria izan da *Plain English Campaign*ek antolatutako *I. Crystal Clear* saria irabaztea. Gogoratu nahi dizuet sari horrek banketxe eta enpresek erabiltzen duten hizkeraren kalitatea eta ulergarritasuna saritzen dituela; eta, nonbait, aitortu nahi izan dituzte gure ahaleginak komunikazioaren esparru honetan. Badakigu bide luzea egin dugula, baina gure bidaia ez da oraindik amaitu: helmuga asko zeharkatu behar dugu oraindik ere.

NatWesten idazki luzeetan eta liburuxketan ezezik, letra txikian ere erabiltzen dugu hizkera argia, bezeroak eskubide osoa baitu gure mezuak beren osoan ulertzeko. Gaur egun proiektu ugari jarri dugu abian gure enpresan. Langileak zirikatzen ari gara euren idazkietan hizkera erraza eta ulertzeko modukoa erabili dezaten; behin eta berriro errepikatzen diegu geure buruari ez diogula bakarrik galdetu behar mezua eman dugun ala ez, bai-zik eta ea ahalik eta argien eman dugun mezu hori. Honi dagokionez, ezin dugu ahaztu NatWestek Erresuma Batuan 7 milioi bezerorekin lan egiten duela.

Gure akziodunak ere oso garrantzitsuak dira guretzat, azken finean, ulertu behar dutelako zertan den beren negozioa; hortaz, ahal dugun guztietan, hizkera argia erabiltzen dugu beraiekin. NatWest taldea kalitatezko eredu bihurtu da gure herrian, eta mundu osoko beste banku eta enpresa pribatu batzuk guri begira daude.

Alfredo Fioritto Italiako Gobernua

Zer egiten ari da Italiako Gobernua administrazioko hizkera argia bultzatzeko?

Orain arte Italiako Gobernuak hainbat ikerketa egin ditu administrazioko hizkera erraztearen zer-nolakoak aztertzeko; hala eta guztiz ere, esan egin behar da oraindik ez dugula neurri zehatzik hartu.

Bi arrazoi nagusik bultzatu dute Funtzio Publikoaren Ministerioa gai honetaz arduratzera: alde batetik, administrazio publikoetako hizkerak duen oihartzun ikaragarria, eta, bestetik, hizkera horren garrantzia demokrazia-aren garapenerako. Eta horretan, Italiako Konstituzioan aldarrikatutakoa ekarri nahiko nuke gogora: herritarren zerbitzura diharduen administrazioak komunikazio argia bermatu behar du.

Azken urteotan, Funtzio Publikoak modernizazioaren alde hartutako beste erabaki batzuekin batera, administrazio publikoetako idatzizko komunikaziorako arau batzuk zabaltzeari ekin diogu. Hala, *Codice di stile delle comunicazioni scritte ad uso delle amministrazione pubbliche* estilo liburu aipatu nahi dut, hor ematen baitzaie gomendio eta aholku ugari administrazioan idatzi behar dutenei.

Bestalde, hizkuntzalari ugari estilo liburuaren ganean emandako oniritziak bultzatu du Funtzio Publikoa hizkera errazteari buruzko proiektu bat onartzera. Proiektuak honako helburuok bete nahi ditu: lehenik, administrazioko hizkerari buruzko eskuliburu bat egitea; bigarren, administrazioko terminoen hiztegi bat osatzea; hirugarren, hizkera erraztearen inguruko ikastaroak antolatzea; eta, azkenik, testuen ulergarritasuna neurtzeko *software* bat sortzea.

Bukatzeko, bakar-bakarrik aipatu proiektu horretan beste administrazio batzuek ere parte hartzen dutela (Erromako Udala, Boloniako Unibertsitatea eta Lan Ministerioa) eta 1996an emango zaiola amaiera.

José Fernández de Quer
Europako Batzordea

Zein da Europako Batasunaren jarrera hizkera errazteari begira?

Europako Batasuna herritarrei hurbildu nahi badugu eta hobetu hauen parte hartzea eta konfidantza, garrantzitsua da herritarrek ulertzeko modukoak izatea Bruselaren egunero sortzen eta hartzen diren agiri eta erabaki guztiak.

Europako Batasunak orain arte ez du gauza handirik egin hizkera errazte aldera; baina behintzat, badakigu arazoa hor dagoela, eta, hortaz, hemendik aurrera hizkera errazagoan idazteko bideak jartzen hasiko gara. Europako Kontseiluak erabaki bat hartu zuen 1993an Batasuneko legeak idazteko kalitateari buruzkoak. Bertan zenbait gomendio egiten dira testuak argiagoak, errazagoak, zehatzagoak eta ulergarriagoak izan daitezen.

Badira arrazoiak erabaki hori bete eta idazkera aldatzeko: agiri ofizialetan hizkera argiagoa eta errazagoa erabiliz gero, herritarrek hobeto ulertuko litzukete idazkiak; itzulpenak errazagoak, azkarragoak eta merkeagoak izango lirateke (kontuan hartu behar dugu hamaika direla Europako hizkuntz ofizialak eta laster batean gehiago izan daitezkeela); erakundeak, arauak eta beste zenbait gauza Europako herritarrengandik hurbilago egongo lirateke; eta horiek guztiak Europaren batasunaren eta elkatasunaren onerako lirateke.

Hala ere, bide horretatik hasi besterik ez dugu egin. Oztopo ugari dago bide horretan aurrera egiteko, eta horietako nagusiena funtzionarioen ohiturak aldatzea litzateke. Izan ere, funtzionario gehienak eroso daude beti erabili duten jergarekin, lege hizkerarekin eta zaindu gabeko terminologiarekin. Orain arte erabilitako hizkera ofiziala tradizio handikoa izan da, esaldi luze eta korapilotsuz beterik. Bestalde, Europako Batasuneko erakundeek ikaragarriko testu pila sortzen dute egunero, eta ez da erraza izango horiek denak bapatean aldatzea. Beraz, esan daiteke bide luzea dugula aurretik eta lan handia egiteko, baina, egia da ere bidea urratsez urrats egiten dela.

Lutxo Egia
Kazetaria

Jardunaldien ondorioak

- **Administrazio demokratiko guztiak, herritarrekin dituzten harremanetan, herritar horien hizkuntza erabili behar dute; beti ere, hizkuntza argia eta ulergarria.**
- **Herritar guztiak eskubidea dute administrazioek hizkera ulergarria erabiltzeko; hori guzti hori kalitatearen eta eraginkortasunaren izenean.**
- **Herri Ardularitzaren Euskal Erakundeak, Escola Galega da Administración Pública eta Escola d'Administració Pública de Catalunya, norberaren hizkuntzan, hizkera juridikoaren eta administratiboaren modernizazioan sakontzeko konpromezua hartzen dute.**
- **Arauak sortzea dela-eta, behar-beharrezkoa deritzogu legelarietara eta hizkuntzalariek osatutako organo bat eratzeari. Organo horren egitekoa gobernuko sailek idatzitako erabakien eta lege-egitasmoen zirriborroak aztertzea izango da, horiek argitaratu edo legebiltzarrerara bidali aurretik. Azterketa hori funtzionaltasun komunikatiboaren irizpideei begira egingo da.**
- **Hiru autonomi elkarteetako zuzenbideko profesionalak norberaren hizkuntzan lan egin ahal izateko beharrezkoa da Espainiako Gorte Nagusiek galegoz, katalanez eta euskaraz argitaratzea Estatuko legeen bertsio ofiziala.**
- **Zuzenbideko ikasketetan ezinbestekoa da derrigorrezko ikasgai bat sortzea legeak idazteko teknikak irakasteko.**
- **Nahitaezkoa da hizkuntza juridikoa errazteko lanetan diharduten erakunde publiko eta pribatuek osatutako nazioarteko sarea eratzea. Sare horren helburuek honako hauek izan behar dute: informazioa, esperientziak, materialak eta proiektuak trukatea, eta ekintza bateratuak aurrera eramatea.**

ETBren zenbait gomendio (II)

Oh.: letra etzanez dagoena azpiko esaldia baino okerragoztat hartzen dugu; aurrean izartxo duen esaldia guztiz okerra da.

-LA. Askotan *que* hitzaren itzulpentzat ematen dugu oker. Honakoak dira erabilera oker horietako batzuk eta euskarazko ordain egokiak:

- Azalpenak: * *Kontuz, kotxea datorrela!* → Kontuz, kotxea dator eta!
- Erlatiboak: * *Lehen aldia da aza jaten duela* → Lehen aldia da aza jaten duena.
- Apustuak: * *Zuk baino lehenago jaten dudala!* → Zuk baino lehenago jan baietz!
- Baietza eskatzeko itaunak: * *Ama, ona naizela?* → Ama, ona naiz, ezta?
- "Noski"ren osagarria: * *Noski badakidala.* → Noski, badakit.

BA... ERE. Egitura honek *arren* edo *nahiz eta* esan nahi du. Beraz, ez da beste barik esaldiak lotzeko erabili behar. *Athleticek etxean irabazi badu ere, Realak galdu egin du.* *Athleticek etxean irabazi du baina Realak galdu egin du.*

ALFERREKO ERLATIBOA. Elementu bat nabarmenarazteko nahikoa da aditzaren aurrean jartzea. Alferrekoa da, beraz, *bera da egin duena* egituraren modukoak erabiltzea. *Asko eta asko izan dira gaur arte erakusketa bisitatu dutenak.* *Askok eta askok bisitatu dute erakusketa gaur arte.*

NOMINALIZAZIOA. Euskarak berezkoago eta erabilgarriago du *izena aditza-tze* egitura, *izena-ren aditza-keta* egitura baino.

Gaur goizean egin da partidurako materialaren aukeraketa.
Gaur goizean aukeratu da partidurako materiala.

EMAN. *Eman* aditzak euskaraz hainbat esangura ditu, baina ezin dugu inola ere *gertatu, jazo* edo horrelakoen orde erabili.

* *Istripu larrienak gauez ematen dira, antza.*

Istripu larrienak gauez jazotzen dira, antza.

* *Euskal hiriburuetan ondoko tenperaturak eman dira goizaldean.*
Euskal hiriburuetan ondoko tenperaturak neurtu dira goizaldean.

EZAGUTU. *Jakin* aditzaren sinonimotzat ematen da, baina ez dira nahasi behar.

* *Ez dira ezagutzen istripuaren arrazoiak.*

Ezin izan dira argitu istripuaren arrazoiak.

JASO. Berez *altxatu* edo *eraiki* esan gura du. Inoiz *hartu* edo *bildu* aditzen esanahi hurbila ere badu, baina askotan aditz egokiagoak erabil daitezke.

Neskatoak eraso sexualak jaso zituen eta gero hil egin zuten.

Neskatoak eraso sexualak jasan zituen eta gero hil egin zuten.

LUZATU. Berez "zerbait luzeago egitea" esan nahi du, eta ez *eman, igorri, egotzi, eskaini, egin* edo horrelakorik.

* *Gaur hasi den erakusketa astebetz luzatuko da.*

Gaur hasi den erakusketak astebete iraungo du.

* *Bahitzaileek eskutitz bat luzatu zieten senideei.*

Bahitzaileek eskutitz bat helarazi zieten senideei.

MANTENDU. Berezko esangura "elikatu, mantenua eman" litzateke. Gaztelaniako "mantener" adierazteko *gorde, eutsi, jarraitu...* ditugu.

* *Akordioa isilpean mantendu nahi zuten.*

Akordioa isilpean gorde nahi zuten.

* *Caja Bilbaok ezin izan du bere joko ona mantendu play-offetan.*

Caja Bilbaok ezin izan dio bere joko onari eutsi play-offetan.

* *Berzin errusiarra Giroko lehen lekuan mantentzen da.*

Berzin errusiarrek Giroko lehen lekuan segitzen du.

SUERTATU. Halabeharrez, ustekabean gertaturikoa adierazteko erabiltzen da.

* *Goizeko istripuan lau lagun suertatu dira zauriturik.*

Goizeko istripuan lau lagun zauritu dira.

* *Gerra honetan ez da inor irabazle suertatu.*

Gerra honetatik ez da inor irabazle irten.

GENTILIZIOAK. *-(T)ar* atzizkia leku-izenari erantsi behar zaio, ez beste ezeri. Gentilizioa izenaren aurrean zein atzean ipin daiteke, baina ohikoagoa da aurrean jartzea. Gaur egun gehiegikeriaz erabiltzen da NONGO formaren kaltetan.

* *Musulmandar, judutar, nafartar, europear, katalandar, belgiar.*

Musulman, judu, nafar, europar, katalan, belgiar.

Albistegia ixteko, Dario Urzai pintore bizkaitarraren lana erakutsiko dizuegu.

Albistegia ixteko, Dario Urzai bizkaitar pintorearen lana erakutsiko dizuegu.

Parlamentu alemaniarrak ez du oraindik lege hori onartu.

Alemaniano parlamentuak ez du oraindik lege hori onartu.

-GARREN. Hamarkadak aipatzeko ez da *-garren* atzizkia erabili behar, *hogeigarren hamarkada* esaten bada mendeak hamar baino gehiago dituela adierazten da eta.

* *80garren hamarkadan berriz etorri da 60.eko hamarkadaren estetika.*

Laurogeiko hamarkadan berriz etorri da hirurogeiko hamarkadaren estetika.

Igone Menika
Asier Larrinaga

ETBko albistegi zerbitzueta euskara zuzentzaileak

Peter Pan naiz

Gaur, astegun buruzuri honetan, desgogara jaiki zara ohetik, eta akaso lehengo egunean "Dr. Livingstone, supongo" ikusi zenuelako, edota soil-soilik gazte garaiko oroitzapenen batek bete-betean hartu zaituelako, egunerokotasunetik ihes egiteko grinak jo dizu inpentsan, kanpomina, berrimina sentitu duzu alegia. Errepaso azkar bat eman diozu azken hamar urte hauetan egindakoari —errepikatu baino egin ez duzun antzerki obra baten antzo azaltzen zaizuna—, eta aspaldiko partez —noiz edo noiz jotzen baitizute horrelako krisialdiek— auzitan jarri duzu zure orain arteko mundualdiaren zentzua. Ohetik jaikitzeo ausardia hartzen duzu halere, eta eguneroko zeremoniari ekiten diozu aspertu antzean, nostalgiarako lerratze hori laster batean —mahaiaren gaineko paper pila-rekin topo egitean— pasako zaizulakoan.

Zer gertatuko litzateke ihes egiteko inplutso horri amore emango bazenio? Sekula ez duzu jakingo, ondo baitakizu ez duzula santa-sekulan izango horretarako adinako ausardiarik. Errutinak nazkatzen zaitu, baina halaber babesa ematen dizu handik eta hemendik zartakoka ari zaizun esistentzia honen aurrean.

Bat baino gehiago dira, ordea, egunerokotasunari ihesi munduko bazter ezkutuenetara joan direnak, errutinak dakarren asperdura hori ezin eramanez. Probatu duenak badaki, baina, zakurrak nonnahi dabiltzala oinutsik, eta hangoek ere, guk bezala, kanpomina sentitzen dutela beren eguneroko lan monotonoari ekiterakoan.

Ez naiz ni Marco Polo, ez hurrik ere. Baina pare bat alditan atera naiz etxetik horrela, ihesi antzean, norarik gabe, bidean zer azaldu hura egin, eta gorago esandakoa berresteko autoritate moral ttiki bat badudalakoan nago, alegia, urrutiko intxaurrak lau ohi direla generalean, eta hamalau direnean gurean ere hainbeste direlako seinale dela. Horrelakoetan bidaiari gara, eta ez iheslari, kasu ugarran gertatzen den bezala.

Kanpora ezinean, beraz, hobe dugu egunerokotasunarekin konformitate onean bizi, eta errutinaren estalpe horren azpian ezkutatzen diren loreak agerira ateratzen saiatu, inguruan daukagunak baitu, eduki, zer eskaini, itxura batean dirudiena baino gehiago.

Sentsibilitate arazoa baino ez da, azken batean. Edo heldutasun kontua. Lekutzen dena baita, nortasuna hortarakoxe garatua eta finkatua duenez, bizitzaren zentzua argiro dakusana, eta ez, biharrak ekar dezakeen sorpresaz fido, txokoan geratzen dena.

Gehiegi pentsatzeak, bizitzaren zentzuaz gogoeta sobera egiteak begibistakoa ostendu eta gure baitara bilerazten gaitu. Erabakitzen duena behin baino ez da jaiotzen, erabakitzen ez duena berriz egunero jaiotzen da, eta norberaren bizitza den txalupa bideratu bainoago tirainaren menean uzten du hara-hona zoroan eraman dezan. Heldutasunak dena argi ikustea dakar, umetasuna berriz noraeza da, sorpresa, irrika.

Haurrak izan ezean, nekez aurkituko diogu gozorik gure errutina petral honi. Saiatu al zara inoiz zure norabide berean espaloitik doazenekin zaldi-lasterketarik egiten? Autobus geltokiko jendea ume-kozkorretan imaginatzen? Edo bidean topatzen dituzuenetik zenbatekin borrokan —edo larrutan— egingo zenukeen pentsatu al duzu inoiz? Erantzuna ezezkoa baldin bada, errutinak gaina hartu dizulako seinale izango da eta, hortaz, testu honen hasieran deskribatutako gaitzak jota egongo zara.

Ihes egiten duten horiek bezala, erabaki bat hartzeko —geratze-koa— nortasuna baduzu. Pieza bakarrekota zara, zuzena, klaroa. Eta horrek betiko antzezlan berdina etsita egitera kondenatzen zaitu, beste batzuk handik eta hemendik beren asezina arrastatzera kondenatzen dituen bezala. Den-denak —iheslari pausaezinak eta morroi mugiezinok— gaitz berberak jota baitzaudete azken batean: asperdura. Eta aspertzen denak, inguruan ezer gustorik ez duenez, burua jaten du unean unean, eta ez du ikusten, ez entzuten ere.

Zeren errutinak, errepikapenak alegia, gauzak ageriago jarri beharrean ostendu, izkutatu egiten dizkigu. Halakoetan kanpora beharrean barrura zuzentzen dugu gure begirada. Monje batek ez dauka soa non pausatu, inguruko guztia —klastroa, elizako bankuak, zelda kanpoko paisaia— argazki fijo bat delako. Horregatixe errezatzeari ematen dio etsi-etsian, Jain-

koak berririk noiz bidaliko. Antzeratsua da gutako askoren jarrera, autobuseko ohiko bidaikidearen orrazkera berriari erreparatu ordez gure baitaratuak egoten baikara uneoro, burua jan eta jan esistentziaren zentzuaz, minuak, orduak, egunak arrapalada zoroan joaten zaizkigun bitartean.

Trenbide ertzeko etxe batean lo egitea noizbait egokitzen bazaizu, ez duzu begirik bilduko kasik gau osoan, aldiro pasatzen diren trenen burrunbak eta kirrinkak bihotza taupada bizian duzula iratzarriko zintuzkete-eta. Baina gera zaitetz bertan egunak, asteak, hilabeteak, eta azkenean trenik badenik ere ahaztuko zaizu. Bi aukera, hartara: bertan geratu ohitu arte, edo

etsi eta beste nonbaitera joan lo egitera. Bi aukera? Hirugarrenik badelakoan nago: trenbidera atera eta gaua trenen pasia ikusten ematea, estazioetan ezagututako behin-behineko amodio horiek gogoan.

Errutina, errepikapena, krudela da hartara, gaitz askoa. Gauzak barrenez husten ditu, eta ahazturara kondenatzen ditu hamaikagarrenez ikusten ditugunean. Egunero kalera buru-begi-belarri berriekin ateratzen garenok ordea —egunero jaiotzen garen heldugabeok— ez dugu ihesarako ez etsipenerako lerratzerik izaten. Peter Pan berriak gara gure inozentzian.

"Mundu ttiki bat da gizona", dio, gaizki esan ere, gure poeta ezagun batek; eta are ttikiagoa da, inondik ere, ihes egiten duen horrek kalekantoitik haratago ikusiko duena, ttikia eta uherra, haren barrenak bezalakoxea.

Jokin Muñoz
Idazlea

**Haurrak izan
ezean, nekez
aurkituko diogu
gozorik gure
errutina
petral honi**

Euskara, Zuzenbidearen hizkera

Euskara mundu juridikoren lanabes osoa izateko kezka bultzatu ditu argitalpen horren autoreak, administrazioari dagokion ezezik, beste ikusmira juridikoak ere euskararen bidez barnerratu nahi dituen orrialde multzo horretan zehar.

Izan ere, zenbait legelari bildu gara Deustuko Unibertsitatearen Zuzenbide Fakultatean kokaturiko Euskara Juridikoaren Mintegira (besteak beste, Andrés Urrutia eta Anjel Loberaren gidaritzapean, Alberto Atxabal, Cesar Gallastegi, Lorenzo Goikoetxea) helburu horretan aritzeko asmoarekin.

Azken urteotan, baliabide juridiko legez eta Euskal Administrazioaren eskutik euskarak izan duen aurrerakada galanta ukatzerik ez badago ere, berehala gehitu behar zaizkio aurreko baieztatze horri beste ñabardura batzuk, ahalegin horiek Administrazioari berari bezainbatean itzultzaileen lanari ere zor diotena agerian uzteko.

Euskara juridiko-administratiboa

Azteratu da, menturaz, euskarak legegintza *sorketa* eta auzitegi aplikazio prozesuan duen edo izan dezakeen eragina. Era berean, legelariok ere, inolako esklusibismoarik eskatu gabe, aitortu behar dugu gutxi askotan izan gaitela euskara juridiko-administratibo horren inguruan gertatu den eguneango euskal zeregin horretan.

Horrexegatik berreskuratu nahi izan dugu, neurri batean bederen, legelarien ahotsa eginkizun horietan, itzultzaile eta hizkuntzalarienarekin batera jartzeko, guztiok ere lan egin dezagun euskara juridikoren gorpuzte lanean, horixe baita, antza denez, guztion ahaleginen helburu eta ondore goitiarra.

Horretarako ere behar-beharrezko iritzi diogu heziketa aldian dagoen zein ogibide jardueran dabilen legelari euskaldun horren formazioari, berori ere euskarak egunotan bizi duen juridikotasunaren "hartzailtza" eta "barnerratzearen" partaide eta tarteko izan dakigun, ibilbide horren osaketan buru-belarri murgilduta gabiltzan honetan. Izan ere, heziketa eta irakaskuntza izan dira xederik nagusienak liburgintza horretan. Deustuko Unibertsitatearen Zuzenbide Fakultatean aspalditik euskara eta hizkera juridikoa uztartu nahi dituzten irakasgaiek amas berria hartu dute Zuzenbide Fakul-

tate horren ikasketa plan berriaren arabera, legelari ikasketen lehen zikloan horrelakoak agertzen direla. Horien testuliburu izatea du eginkizun argitalpen horrek, bestelakoetara zabalik badago ere.

Liburuaren edukia

Esan legez, argitalpen hau xede horiei dagokie beren-beregi. Horretara jarrita, irakurleari eskaini nahi dio honek hizkera juridikoren gaineko gogoeta teoriko eta praktikoa (I. gaia). Gerogarrenean, euskarak hizkera juridiko gisa izan dituen ajeak ere agerian uzten dizkigu (II. gaia), jarraian terminologia eta itzulpen juridikoak aztertzen direla euskararen ikuspegitik (III. eta IV. gaiak) egunotan pil-pilean dugun aldarte hori zabal arakatu, batez ere lexicogintza juridikoren alorretik; bestalde, beste herrietako gertaerak ere ikertu dira, batik bat Kanadaren kasua. Hiru dira, edu teorikoari amaiera emateko, legegintza (V. gaia), administrazio (VI. gaia) eta auzitegi-tako (VII. gaia) hizkerari dagozkien gaiak, bertan ere, aurrekoetan bezala, teoriarekin batera, ariketa praktikoa eta gaiaren inguruko bibliografia ematen direla.

Ase gabe utziko gintuzke, alabaina, aurreko horrek, orobat osatuko ez balitz, liburuan egiten den moduan, euskararen testu juridiko-politikoaren antologia batekin (III. eraskina), esapide ihartuen hurrenkera batekin (II. eraskina) eta gramatika eraskin batekin, bertan Euskaltzaindiaren erabakiak barnerraten direla Zuzenbidearen ikuspegitik (I. eraskina). Bukatzeko, aurretiaz emandako erreferentzia bibliografiko guztien zerrenda osatzen da, autoreen arabera alfabetikoki antolatua.

Arreta berezia merezi izan du gure artean euskara juridikoak bizi duen egoera bikoitzak: batetik, arestian aipatu dugunez, mundu juridikoren barnerratzte bidea, eta bestetik, teknika juridiko berrien ezarketa. Gertaera horien berri eta isla euskara juridikoren baitan aurkituko ditu liburuan irakurleak, esan legez, administrazio mintzamolde ezeze, legegintza eta auzitegi-tako hizkeran ere.

Labur zurrean esateko, argitalpen honek ez du inola ere hizkera juridikoaz gogoeta filosofiko hutsa izan nahi, ezta testu juridikoen bilketa edo formulario baten euskaratze soil ere. Bion artean kokatuta, argitalpen honen ekarriak ahalbideratu nahi dio irakurleari iritzi propioak sortzeko tenorea, euskara juridikoren mundu "txiki" baina, aldi berean, "sakabanatu" horretan gidalero sendo batzuk, bere kantuan eta kanpoari begira ere, sortzeko gai izan dadin.

**Andrés Urrutia
Anjel Lobera
Legelariak**

**Euskara juridiko-
administratiboan
berreskuratu nahi
izan dugu legelarien
ahotsa, itzultzaile eta
hizkuntzalarienarekin
bateratu jartzeko**

Hizkuntzaren opil goxoa

Denok sukaldari

Orain dela gutxi arte sukaldeko lanaren altxorra horretan zihardutenen eskumenera zegoen bitxia genuen. Besteok, kristalezko erakustokiaren bestaldetik baino ezin goza genitzakeen sukaldaritzaren gazi-gozoak eta igarri ere ez genuen egiten zein litekeen kutixi horien sekretu izkutua.

Misterioa komunikabideek argitu digute. Horrela hara non ikusi dugun sukaldeko lana neurri handi batean ofizioa dela eta horretara jarriz gero, maitasun eta ausardia pittin batez lagundurik, denok izan gaitezkeela sukaldeko maisu, lagunartekoan behintzat.

Sukaldeari errespetua eta batzuetan beldurra ere bazitzaion, zer esanik ez idazketa-lanari. Idatzia dastatzean denok gozatzen dugun hizkuntzaren opil goxoa dugu; gutxi dira, ordea, bere burua opil hori oratu eta besteie goza dezaten eskaintzera ausartzen direnak. Denok ez gara Atxaga, Orixe edo Mitxelena izango baina horrek ez diezagula pentsarazi idazle trebeak izan ez gaitezkeenik.

Testuaren sukaldean

Sukaldean bezalaxe idaz-mahaian bi dira zaindu beharrekoak: lehengaien kalitatea eta horiek maneiatzeko prozedurak.

Testuaren lehengaia hizkuntza dugu eta hizkuntza horren oinarritzko tresnak ezagutzea nahikoa da testuak egotzen diogun zeregina bete dezan. Baina ez ahaztu lehengaien hautaketa prestatu nahi den plateraren ezaugarrien arabera egiten dela: norentzat, zenbat lagunentzat, noizko... den kontutan izanda alegia; eta ez dugula sagar-mota bera erabiliko tarta edo konpota egitean. Hortaz, hizkuntza komunikaziozko helburuen menara egongo da eta ez alderantziz.

Hauxe duzue askok gaudituz beharreko traba nagusia. Idaztean hizkuntza dotoreki erabiltzen dakigula erakutsi behar delako ustean edo, askok testuaren oinarritzko arauak ahaztu eta esaldi "dotore" eta "ederrak" eginagatik gauza gutxi esaten dute: ez dute testua eraikitzen esaldi-andana besterik ez.

Osagai egokiez gain horiek maneiatzen ere jakin behar dugu. Ezagutu behar da esaldia eraikitzeko modua, parrafoan esaldiak antolatzea eta azkenik, nola lotu parrafo horiek denak testua osatzeko.

Opil goxoaren sekretuak...

Testu bakoitzak errezeta propioa badu ere, testugintzak baditu lege nagusi batzuk errezeta guztien jarraibide direnak. Jarraibide horiek testuak orohar duen zeregin komunikatioboari loturik daude eta *testualtasun* hitzaz bataiatu den ezaugarria mugatzen dute.

Hots, denok badakigu nolakoak diren sagar-tartak edo patata-tortilak. Testualtasun-baldintzek esango digute nolakoak diren gutunak, iritzi-artikuluak... Zertan da, bada, *testualtasuna*? Testuak bete behar dituen baldintza-multzoa, testua eta ez esaldi-kate lokabea, izango bada. Testualtasun-baldintzak hiru dira: koherentzia, kohesioa eta komunikagarritasuna.

Testuan biltzen diren ideiek elkarrekiko eta testuaren xede komunikatioboarekiko koherenteak izan behar dute. Ez da bidezko sagar-tarta egiteko madariak erabiltzea; madari-tarta litzateke eta.

Testuaren osagaien orobatasuna ere zaindu behar da. Horixe dugu kohesioa: ideiak egokiro hautatu eta formulatzeaz gain elkarren artean modu nabarmenenean uztartu behar ditugu testu *bakarra* osatzeko.

Gainera, kontutan izan beharko dugu norentzat eta noizko ari garen sukaldatzen plater goxoa. Batzuek gustoko dute oinarri sendo eta mamitsuko tarta. Beste batzuek hojaldre-xafila arinekoa. Horixe da komunikagarritasun-baldintzak agintzen diguna: testua irakurri behar duenak erraztasunez irakurtzeko moduan idaz dezagula.

Eta errezeta txiki bat

Osagaiak

Kontutan izan osagaiak egin nahi dugun plateraren araberekoak direla baina horien hautaketan besterik ere garrantzia izango duela. Hortaz, errepara iezaiezu honako alderdiok: nori idatzi nahi diozu? Zein da mezu nagusia? Ezagutzen al duzu horren eredurik?

Horren arabera, ideiak bildu; ideiak dira testuaren osagaiak, esaldi, parrafo eta abarren azpian dagoen mamia. Oso gomendagarria da zerrenda txiki bat egitea horrek lagunduko baitigu testuari ekin baino lehen ezer falta dugun aurreikusten.

Prestakuntza

1. Ideiak antolatu: harreman zuzena dutenak elkarrekin jarri. Horrek ziur aski aipatzea merezi duten beste zenbait ideia biltzen lagunduko ditu.
2. Ideiak egitaratu: egitura da testualtasun-baldintzak gehienik mugatuko duen testuaren ezaugarria. Egitaratze-lana eskemaren bidez egin ahal izango duzu hobekien.

Garapena

1. Parrafoak egitaratu: ideiak parrafoetan garatuko ditugu ideia nagusia besteetatik argi bereiztuz. Gainera ez ahaztu ideia hori behar bezainbeste hornitzen adibide, azalpen, datu zehatz eta abarren bidez.
2. Parrafoak lotu. Testua ez da parrafo-andana ordenatua soila. Kohesio-baldintzak hori baino areago eskatzen digu; alegia, lokailu, juntagailu eta abarrak erabil ditagula testuan ideiak hari jarraiaz josteko.
3. Sarrera eta amaiera idatzi testuaren nondik-norako nagusiak argi daudenean. Bertan testuaren asmoak eta elementu nagusiak bilduko ditugu eta halaber irakurlearen arreta gidatuko.

Zuzenketa

Behin dena idatzitakoan berrirakurri koherentzia, kohesio eta komunikagarritasun irizpideen begietatik eta akats gramatikalak zuzendu bai, baina ez horri soilik eskaini zure ahalegina.

Joseba Ezeiza

**Legazpi 6 euskaltegiko didaktika-arduraduna
Euskaraz Trebatzen eta Testuaren Harian
egitasmoen zuzendaria**

Zer deritzezu administrazio publikoetako langileen errendimenduari eta jarrerari?

Administrazio publikoetako gaitz guztiak funtzionarioei leporatu ohi zaizkie. Era berean, eguneroko kontua da funtzionarioak beren soldataz bakarrik arduratzen direla entzutea. Administrazioa traman-kulu burokratiko izugarria da, batzuen ustez ez aurrera ez atzera dabilena; eta hori, antza, funtzionarioen axolagabekeria eta alferkeriagatik gertatzen da.

Baina bada bestela pentsatzen duenik. Askoren ustez, administrazioan zuri guztiak ez dira irin ezta beltz guztiak ikatz. Administrazioan, toki guztietan bezalaxe, denetarik dago, eta, beraz, ezin daiteke hitz egin funtzionarioen arinkeriak lanarekiko. Guk, eztabaida honetan, funtzionarioen errendimenduari eta jarrerari eskaini diegu arreta.

Jose María González Zorrilla
EUDELeko lehendakaria

Administrazio publikoak, beste esparru batzuetan gertatzen den bezala, lan serioa eta erangikorra du arau eta irispide. Baina, zoritxarrez, badira salbuespenak. Salbuespenak salbuespen, aipatzeko moduko aurrerapen batzuk ere lortu dira azken urteotan: besteak beste, herritarrekiko harremanak estutzea. Dena den, aurrera egindako urrats horiek herritarren sentsibilizazioari esker izan dira neurri

handi batean. Bestela esanda, herritarrek administrazioa jo eta eskubide publikoak erreklamatu dituztenean eman dira aurrerapausoak.

Etorkizunari begira, bakarrik esan funtzionarioen hobekuntza bat datorrela administrazioaren beraren hobekuntzarekin. Bide horretan, antolaketarako eragozpenak eta arazo materialak sortuko dira, eta arazo horiek aintzat hartu behar ditugu; hori guztia arduradun politikoen jarrera ahaztu gabe.

Juanjo Gabiña
PROSPEKTEReko
zuzendaria

Arlo pribatuaren aldean, badirudi arlo publikoaren errendimendua oso eskasa dela, eta, hortaz, hobetu beharko litzatekeela.

Administrazioan denetarik dago, jakina, baina, nire ustez, funtzionarioek ipar-izarra aurkitu behar dute. Okerrena hartu dugu Espainiatik, eta guk, euskaldunok, geure ereduak behar ditugu.

Esparru publikoaren zorrak gora egin du nabarmen; beraz, behar-beharrezkoa da euskal administrazio publiko eraginkorra. Nire iritziz, arazoari konponbideak bilatu behar dizkiogu ahalik eta lasterren; eta, horretarako, baliabide gehiago bideratu Funtzio Publikoaren aurreikuspenak —epe labur, ertain eta luzera— egin ahal izateko. Izan ere, aurrikuspen azterketetarako dirurik ez izatea administrazio publikoaren jarduera ezin okerragoaren seinale garbia da. Tamalez, egunez egunekoak kezkatzen gaitu herri honetan, eta gero... gerokoak. *Administrazio publiko horri ez, eskerrik asko.*

Mercedes Agundez Basterra
Ararteko ordea

Herritarrek administrazioaren utzikeriaren eta gehiegikeriaren aurka aurkezten dituzten keak aztertzea da gure erakundearen eginkizuna; eta, ildo horretatik, esan behar dut funtzionarioen errendimendu edo jarreraren aurka oso kexa gutxi jaso dugula. Orain dela urte batzuk herritarrak "administrazioaren isiltasunagatik" kexu ziren, arrazoi osoz gainera, beren kalterako baitzen. Horren ondorioz, Arartekoak gomendio bat egin zuen aspaldi, eta gaur egun, zorionez, konponduta dago arazo hori.

Bada kexatzeko beste arrazoi bat, oraindik ere dirauena eta Arartekoaren gomendio orokorra eragin zuena (1989ko Txostena). Administrazioak herritarrei bidaltzen dizkien idazkietan erabilitako hizkuntza formalistegia izatea salatzen zen txosten hartan, eta hala segitzen dugu oraingoan ere.

Joseba Bilbao Gaubeka
Administrazioa
Eraberritzeko Bulegoko
zuzendaria

Funtzionarioak ez daude oso ondo ikusita gizartean, hori ukazina da. Hala eta guztiz ere, ez dugu aiantzi behar funtzionarioak baliabiderik eraginkorrenak direla, benetan

balio gehigarria ematen dutenak. Administrazioa enpresa handi bat da, eta bere langileek behar bezala "ez badihardute" enpresak ongi funtzionatzen ez duelako da, eta ez alderantziz. Zenbaitetan soldata dexentea eta betirako lanpostua izatea ez da nahikoa, jende askok horrela pentsatzen badu ere.

Nekez izango da administrazioaren zerbitzuak hobetzeko ardura duen langilerik, ez baldin badago lan txukunaren aldeko ahaleginak saritzen dituen sistemarik, edota ezartzen ez bada lanarekiko kezak ahalbidetzeko eta karrera profesional interesgarria bideratzeko modurik. Nire ustez, funtzionarioen artean badago bere burua gutxietsita ikusten duen profesional on ugari, eta horietako gehienak kalitatezko zerbitzua eskaini ahal izateko irizpideak, mekanismoak..., azken batean, kultura berri bat noiz etorriko zai daude.

Jose Joaquin Gallastegi
Bilboko Udaleko
Euskara Sekzioburua

Hondartzako trenaren gidariena, ona; Basurtuko kardiologoena, mirarien parekoa; astebeterako ikasleekin baserri-eskolara joateko prest dagoen berrogeita bat urteko andereñoarena, miresgarria. Hala ere, galdera eguneko zazpi ordu-edo aulki batean jezarrita, paperak eta telefonoa lekuko, ematen dugunotaz badoa, denetarik ezagutzen dudala esan behariko; bai jarreran, bai errendimenduan. Sarri gertatu zait niri gogo handirik gabe egindakoetan asmatzea, baita alderantzizkoa ere.

Lasaiago egiten dugu lan salmentaren ezpata gainetik kenduta, egia da; baina egia osoa esatera, aipatzen den harrokeria baino gutxiago ikusten dut nik leihatilara datorrenarekin. Guk, hainbat gauza egiten dela baina ez garela zero akats; besteek, denok potrojorran ari garela. Beraiek sartu arte, agian.

Patxi Agirrezabala
ELAko (Zerbitzu
Publikoen Federazioa)
idazkari nagusia

Langileen jarrera, orokorrean, oso ona iruditzen zait; ziur aski hobetu daiteke, baina, horretaz gain, beste aldagai batzuk ere behar dira administrazioaren hobekuntza nabaria lortzeko, hala nola: kudeaketa hobetzea, baliabideak aprobetxatzea, planifikatzea, helburuak zehaztea eta abar.

Halaber, aipatu beharra dago gaur egungo funtzionarioa edo, hobe esanda, langile publikoa desmotibaturik dagoela. Azken boladan langile horrek nabarmen ikusi du (eta jasan) politikoez bere aurka egindako kanpaina; langile den aldetik, zapalduta ikusi ditu bere eskubideak. Eta hori gutxi balitz, honetaz ere konturatu da: alegia, politikoez horiek administrazioa erabiltzen dutela beren ghettoa balitz bezala, eta ez zerbitzu publikorako tresna moduan.

Mingarria da ikustea zein gaitasun gutxi daukaten administrazioa zuzentzen dutenek, eta nola ez duten bereizten administrazioa bitarteko hutsa dela eta ez, inondik ere, helmuga.

Juan Mª Aburto Rike
Bizkaiko Foru Diputazioko
Funtzio Publikoko
zuzendaria

Gaur egun ezinbestekoa iruditzen zait "publikoa" denaren eta administrazio publikoko langileen alde egitea. Bestalde, konfidantza osoa dut zerbitzu publikoengan eta eguneroko jardunean herria hobetzeko lan egiten dutenengan. Hala ere, ahalegindu beharra daukagu herritarrei eskaintzen diegun zerbitzua eraginkorra izaten; hau da, batetik, zerbitzua ahalik eta kostu txikienean eskaini behar dugu, eta, bestetik, legez eta etikarekiko begirune osoz jardun.

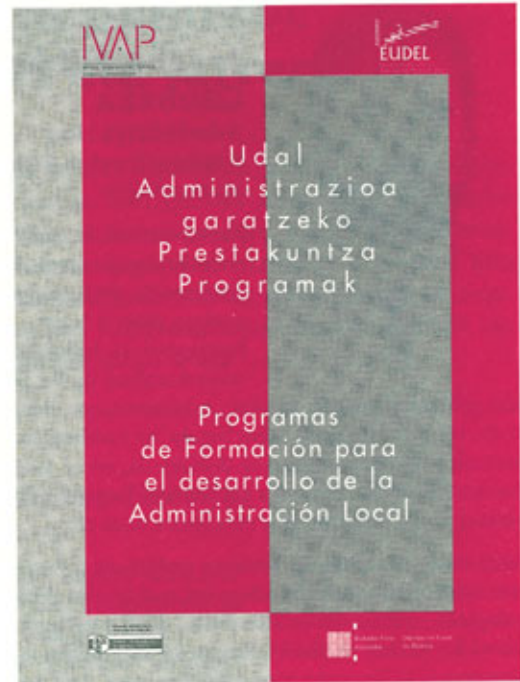
Gaur ez da batere erraza arlo publikoaren emankortasuna neurtzea; nolana ere, ez dugu inolaz ere irizpide berarekin neurtu behar arlo publikoaren produktibitatea eta arlo pribatuarena: lehiakortasun-indizeak ezin dira bata bestearekin alderatu. Borondate politikoa lagun, sendotu egin behar ditugu zerbitzua hobetzen duten egiturak; ezabatu egin behar dugu operatiboa ez den burokrazia, eta malgutasunari bide eman.

Bestalde, oso garrantzitsua deritzot administrazio publikoko langileen motibazioa bultzatzeari. Eginkizun honetan eragile sozialek, politikoez eta kargu publikoez bat etorri eta beren burua inplikatu behar dute.

Bizkaiko Udal Administrazioa garatzeko Prestakuntza Programak

1995-1996 ikasturterako proposamena

Administrazioarekin zerikusirik dugunok jakin badakigu azken urteotan, demagun azken hamarkadan, kudeaketarako eta antolaketarako bide berriak sortu direla, eta, noski, egunetik egunera sortzen ari direla. Konputagailua erabiltzeak, adibide simple bat ematearren, goitik behera aldatu du lan-prozedura; gauza bera esan genezake giza baliabideen kudeaketaz, herritarrak gugandik espero duen zerbitzuaren kalitateaz, edota erakundearen egitura-antolaketa.

Berrikuntza horien aurrean prestakuntzak duen garrantziaz aspaldi jabetu zen HAEeko Prestakuntza Zerbitzua, eta oraingo honetan Bizkaiko udalen txanda izanik, harremanetan jarri ginen bai Bizkaiko Foru Aldundiarekin, bai Euskal Udalen Elkartearekin (EUDEL), egoera berri horri erantzun zehatzak proposatzeko asmoz.

Gauzak honela, orain urte bete, 1994ko amaieran alegia, Bizkaiko udalen prestakuntza-beharrak aztertzeari ekin genion; eta Bizkaiko udalak ehunetik gora direnez, horietatik 22 aukeratu genituen Bizkaiko Foru Aldundiaren laguntzaz beharren azterketa hori aurrera eramateko; 22 udal horiek ezaugarri ezberdinekoak ziren, hau da, tamaina, inguru geografiko eta antolaketa ezberdineko udalak aztertu nahi genituen, ikerketa horren emaitzak Bizkaiko udal guztien islada izan zitezten.

42 ikastaroko prestakuntza-programa

100 elkarrizketa baino gehiago egin ondoren, itzelezko informazioa lortu genuen, bai prestakuntzari berari dagokiona, bai erakunde bakoitzaren egoerari dagokiona: antolaketa, barne-erlazioak, herritarrekiko harremanak, eta abar luze bat.

Behin jasotakoa antolatu, aztertu eta lehenago egindako beste azterketetan lortutakoarekin alderatu eta gero, 50 bat ikastaroko Plana aurkeztu genien EUDELi eta Bizkaiko Foru Aldundiari. Berauen iritziak eta proposamen berriak jaso ondoren, 1995-1996 ikasturterako *Udal Administrazioa garatzeko Prestakuntza Programak* izeneko lana plazaratu dugu.

Programa honetan 42 prestakuntza-ekintza antolatzen badira ere, ekitaldi horiek guztiak hasiera baino ez dira; izan ere, prestakuntza-planaren izaerak berak —iraunkorra eta irekia— aukera ematen digu edozein momentutan ekitaldi berriak gehitzeko, bai udaletatik jaso ditzakegun eskaeren arabera, bai antolatzaileok ikus ditzakegun beharren ondorioz.

Aipatzekoa da prestakuntza-ekintzok udalean lanean diharduten guzti-guztientzat direla, egiteko zehatza duten langileak nahiz aginpide eta erantzukizun politikoa duten arduradunak izan. Adibidez, *Udal artxiboen antolakuntza* edota *Udal mantenimendu-technikarien energi kudeaketaren eginkortasuna* izeneko ikastaroen batera, bost modulutan banatzen den *Toki Administrazioa zuzentzeko eta kudeatzeko eredu berriak* mintegia dugu, kasu bakoitzean, noski, ikasleak nahikoa ezberdinak izango direlarik.

Oraingoan *Administrazioa euskaraz* aldizkariaren bidez, Bizkaiko udaletako langile guztiei luzatzen diegu gonbitea ikastaro, mintegi eta jardunaldiotan parte hartzeko, eta prestakuntza programa honi buruz duten iritzia guri helarazteko.

Joseba K. Pérez de Heredia
HAEeko Prestakuntza Zerbitzuko teknikaria

Prestakuntza-
ekintzak
udalean lanean
diharduten
guzti-
guztientzat
dira

Xabier Aizpurua, Hizkuntza Politikarako Sailordetzako Ikerketa eta Informaziorako zuzendaria:

"Hitzaroren bidez hizkuntza normalkuntzaren kultura hedatu nahi izan dugu"

Hizkuntza Politikarako Sailordetzak bultzaturik, urriaz geroztik *Hitzaro* saioa izan dugu Euskal Telebistan. Larunbatero euskararen inguruko informazioa zabaltzen duen saio honek gaztelaniazko *Lengua Viva* izeneko programa izan du kide ETB2ko igandeko programazioan. *Hitzaron*, besteak beste, erreportaiak, elkarrizketak eta gure hizkuntzari buruzko albisteak izan ditugu ikusgai. Orain, saioaren lehen aldia amaitzeaz dagoela, balorazioa egiteko eskatu diogu Xabier Aizpuruari.

Hitzaroren lehen aldi honetan bete al dira, zure ustez, Hizkuntza Politikarako Sailordetzaren helburuak?

Bai, zalantzarik gabe. *Hitzaro* egitea erabaki genuenean, hizkuntza normalkuntzaren kultura hedatzea eta euskararen inguruan zegoen informazio hutsunea betetzea izan zen gure asmoa. Garbi dago gaur egun herritarrek era guztietako informazioa jaso dezaketela Euskal Telebistan: kirola, zinea... eta, gu ahalegindu gara euskararen albisteei propio eskainitako atala betetzen komunikabide horretan. Dena den *Hitzarok* badu aitzindariak paperean: Sailordetzak duela hiru urte, hilabetero, euskaraz eta gaztelaniaz kaleratzen duen *Euskarren Berripapera*; horren ildotik eta hori osatzera etorri da *Hitzaro*; beraz, ez da ekimen soltea izan, lehendik zegoenaren segida baizik.

Jarri zenioten zuen buruari ikusle-entzule kopuru jakinen bat lortzeko erronka?

Ez. Gure asmoa ez da sekula izan honako edo halako audientzia lortzea, baizik eta, asko edo gutxi, ikuslego zabala eta anitza erakartzea: euskarari lotuta bizi direnak nahiz gaia interesatzen zaienak. Ikusle-entzule finkoak eta lehiak egin nahi izan ditugu gure, eta horiei euskararen egoera zertan den azaldu, eta euskara berreskuratzeko herri-administrazioek nahiz herri-elkarteek egiten dutenaren inguruko kultura ezagutarazi eta hedatu. Azken finean, hizkuntzaren normalkuntzaren kultura izateko bidea egiten ari gara, bai *Hitzarorekin*, bai beste hainbat ekimenekin.

Hitzaroren aurretik Euskal Telebistan euskararen gaineko beste saio batzuk ere izan dira. Ba al dago alderik Hitzaroren eta programa haien artean?

Bai, jakina. Orain arteko saio gehienak lehiaketak, eskolak... eta tankera horretakoak izan dira. *Hitzaro*, berriz, saio informatiboa da. Gure programan, euskararen inguruan sortu eta gainerako komunikabideetan, batzutan, galdu antzera gelditzen diren albisteak izan dute sarbide.

Hilabete hauetan era askotako informazioa ikusteko aukera izan dugu: egunean eguneko gaiari buruzko erreportaiak izan dira; Euskal Herriko herrialde guztietan euskararen alde egin ari diren ekintzen nondik-norakoak izan ditugu ikusgai; eguneroko jardunean euskara komunikazio-tresnatzat aukeratu duten pertsonaia batzuk ezagutu ahal izan ditugu; astero-astero nabarmendu diren izenak, plazaratu diren liburuak eta diskoak, albisteak, ekitaldiak eta euskararen alde egin daitezkeen ekintza batzuk ere eman dira jakitera... Saiatu gara hori dena, modu arin eta atseginean ematen.

Lengua Viva izeneko saioan Hitzaron azaldutako gai batzuk jorratu dituzue gaztelaniaz. Zer dela-eta erdarazko programa hori?

Jende asko eta asko dago Euskal Herrian, euskaraz ez jakin arren, euskararekin zerikusirik duten gaiak gertuagotik ezagutu nahi dituenak. Arrazoi ugari egon daiteke horretarako: hizkuntzarekiko maitasuna, seme-alaba euskaldunengana hurbildu nahi izatea, liburu eta ekintzen erreferentziak behar izatea, euskararen alde egin dezaketena jakin gura eta abar. Horretaz gain, kontuan izan behar dugu euskarak euskaldunengan ezezik, erdaldunengan ere baduela eragina, eta, beraz, horiei ere informazioa eman behar diegu. Bestalde, ahalegindu gara euskaldunei eta ez dakitenei egokitzen saioa; horregatik, euskarazkoa eta gaztelaniazkoa ez dira erabat berdinak izan edukien aldetik.

Zenbateraino laguntzen diote Hitzaro bezalako programek euskararen normalizaziori?

Euskara bide berriak urratzen ari da egunetik egunera, eta eremu horietan sakontzen duen neurrian areagotu egiten da informazioaren beharra: jakin behar dugu, hortaz, zertan ari garen eta zer-nolako eginkizunak ditugun etorkizunari begira. Horretaz guztietaz "normal" hitz egiteak esan nahi du euskara eguneroko gai bihurtu zaigula, eta ondorioz, gero eta hurbilago daukagula behin-betiko normalizazioa.

**Euskarari buruz
"normal" hitz
egiteak esan
nahi du gero
eta hurbilago
daukagula
normalizazioa**

**Practicum de Derecho
Civil Foral del País Vasco**

Atxabal A., Goikoetxea L., Pérez E., Urrutia A.
Deustuko Unibertsitatea
Bilbo, 1995

Euskal Herriak betidanik izan dituen ezaugarrien artean Foru Zuzenbide Zibilarena izan daiteke, juridikotasunari dagokionez, aztarnarik zaharren eta jatorrizkoenaren jabea. Euskal Herriko Foru Zuzenbide Pribatua eraberritu duen Euskal Autonomi Elkartearen 3/1992 Legea dugu, hortaz, liburu honen jomuga eta xedea. Hala ere, eite berezia erakusten digu argitalpen honek aspaldiko eta gaurko hori azaltzerakoan, aldarte teoriko klasikoak eta egoera praktikoak biltzen baititu bere baitara, hogeitaz gairen bitartez, gai bakoitzaren sarrerako testua, eskema teorikoak eta kasu praktikoak moldatzen direla.

Aipatzekoak ere, modu berean, egoera berriei eskaintzen dien harrera apartekoa. Ildo horretatik abiatuta, hona hemen beren-beregi ikertua: Foru Zuzenbide Zibilaren fiskalitatea, lagundutako ernalketa teknika berriei buruzko foru gogoeta, Foru Zuzenbide pribatuaren inguruko bibliografia, formularioak, 3/1992 Legearen testua eta gaikako aurkibidea eta azkenek ere, aurtemeen onetsi diren Bizkaiko hirien lurralde forugabea zehazten duten planoak.

Andres Urrutia

**Servir al Ciudadano.
Gestión de la Calidad
en la Administración Pública**

López Camps J., Gadea Carrera A.
IVAP/ Ediciones Gestión 2.000, S.A.
Bartzelona, 1995
286 or.

Liburua administrazio publikoetako kudeatzaileei zuzenduta dago, eta aitortu behar da egileek badutela esperientzia lan horretan: administrazioan dihardute, administrazio-zioko gaiekin lotutako hainbat ikastaro bideratu dituzte, eta horren inguruko liburu bi atera dituzte argitara.

Horrenbestez, egileek argi eta garbi azaltzen dute nolakoa izan behar duen funtzionarioen borondate eta ahalmenak administrazioaren kudeaketa eta zerbitzuaren kalitatea hobetzeari begira; izan ere, azken batean horixe da administrazioaren helburua: herritarren beharrei erantzutea.

Liburuak sei zati ditu: lehenengoan udalak herritarrekiko izan behar duen jarreraz hitz egiten da. Bigarren zatitik bosgarrenera, kalitatea dugu gai nagusia. Azken zatian, seigarrenean alegia, herritarren erantzuna neurtzeko metodoak aurkituko ditugu.

**Esalditik testura
(Euskaraz trebatzen)**

Ezeiza J., Lekuona M., Altuna E.
Gaiak
Donostia, 1995
509 or.

Legazpi 6ko hiru lagun hauek prestatutako liburuaren helburua esalditik testurako bidea egiteko pausoak ematen laguntzea da. Idazten ari garela, mezua zuzen eta txukun adieraztea ez da gauza erraza. Lan horrek alderdi linguistikoak eta komunikatiboak zaintzea eskatzen du. Eta alderdi horiek jorratzea eta sakontzea da liburu honek eskaintzen diguna.

Eskuartearen duzun argitalpena guztiontzat interesgarria izan badaiteke ere, bereziki, euskalduntzeko eta alfabetatzeko goi mailetan ari diren ikasle-irakasleei dago zuzendurik.

Liburuak hamaika atal ditu; horien artean, besteak beste, honako hauek aurki ditzakegu: narrazioa, deskribapena, elkarrizketa, testu berriemaileak... Atal bakoitza, bestalde, hiru zati nagusitan banatzen da: testugintza, idazkera eta, azkenik, zuzen eta aberats izenekoa. Testugintzan testugidari trebeak, testu-egitura eta testu-motei buruzko oinarriko jakingaiak aztertzen dira. Idazkeran, berriz, estiloa eta testu-mota jakinak idazteko irizpideak. Amaitzeko, zuzen eta aberats izeneko zatian ohiko akatsak, eta lexikoa aberasteko eta sortzeko bideak jakinarazten dira.

Nekazaritza hiztegia

Eusko Jaurlaritzako Industri, Nekazaritza
eta Arrantza Saila eta Kultura Saila
Eusko Jaurlaritzaren Argitalpen Zerbitzu Nagusia
Gasteiz, 1995
344 or.

Hiztegi honek hutsune handia betetzen du. Baten batek esango du euskara erabiltzeko tradiziozko gorde bada nonbait, arlo hori nekazaritza dela. Eta arrazoia du horrek. Baina egia ere bada esparru honetan terminologia batu beharra dagoela, nekazaritza langaitzat duten guztiek tresna egokia, ulerterraza eta, batez ere, tresna bera izan dezaten.

Asko dira arlo honetan aritzen direnak eta, beraz, hiztegia erabil dezaketenak: nekazaritza kooperatibetako baserritarrik, nekazaritza eskoletako ikasle eta irakasleak, albaiariak, administrazioan nekazaritzaren arloan dihardutenak, komunikabideak eta nekazaritza produktuekin lan egiten duten denda, jatetxe eta zerbitzuak...

Hiztegian honako erakundeak izan dira partehartzaileak: Eusko Jaurlaritzako Nekazaritza eta Arrantza Saila, Nafarroako Gobernua, EHAA, HAEE/IVAP, Arabako, Bizkaiko eta Gipuzkoako foru aldundiak, Fraisoro Nekazaritza Eskola, Euskaltzaindia, ELHUYAR Kultur Elkartea, UZEI eta HPS.

Hitz gezidunak

Ahalguztidun		Eguzki		Eraso		5 pezeta		Halere	
Euskara dakiena		Arloburak		Bizk., andre		Nikaramat haiek...		Toka,nuen	
Zaintzen daena									
Intsektu mota				Daramat					
				Egurastu					
Barazki lekaduna							Naizenhau		
Hegaztien babesgunea							Fruitsmota		
					Masurioa			Potasioa	
					Kontso-nantea			Bokadiloa	
Haritzaren frusta				Iratze					Meabeltza
Nafarroako herria				Arna zuri					
					Eskainieta ezeman				
					Hegaz-terrenak				
Luzamen-chaak									
Ile multzo luzea						Infin., oratu "A" bikoitza			
Ezeztatua							"T" bustia		
Zintzo							Bizk. iloba		
		Zorixarrez							
		Ordainzekerke dago							
Ala	Zaketan					Bizkaiako ibaisia			
	Dago					Lehen bi letrak			
				Bazter					30
				501					
Abere mota					Jadeen arabera, sasi-jainko				

LUMA

Euskararen inguruko zenbait telefono

- AEK: 94/424 17 10
- Argia: 943/37 15 45
- EIZIE: 943/42 91 66
- EKB: 943/46 66 50
- Euskal Herrian Euskaraz: 943/27 82 69
- Euskal Irrati Telebista (EITB): 94/681 66 00
- Euskal Kulturaren Erakundea: 07-33-59 93 25 25
- Euskaldunon Egunkaria: 943/37 15 45
- Euskaltzaindia: 94/415 81 55
- HABE: 943/42 26 00
- Helduen Euskalduntzerako Euskaltegia (HEI): 948/17 76 70-54
- Herri Arduralaritzaren Euskal Erakundea (IVAP): 945/18 76 00
- Hizkuntza Politikarako Sailordetza: 945/18 81 10
- Ikas eta Ari (IKA): 945/28 89 22-44
- IRALE: 945/27 44 00
- Itzulpen Zerbitzu Ofiziala (IZO): 945/18 76 56. Fax: 945/18 76 03
- Kultura Saila: 945/18 94 64
- Nafarroako Hizkuntza Politikarako Zuzendaritza Nagusia: 948/10 71 84
- UZEI: 943/47 33 77

Galdetara - sorta

1995eko azaroan serbiarrak, kroattarrak eta bosniarrak Estatu Batuetan bildu ziren bakeaz eztabaidatzeko. Ondorengo estatuetatik zeinetan izan ziren bilera horiek?

- A Nevada
- B Ohio
- C Alabama
- D Florida

Kataluniako Parlamenturako azken hauteskundeak CIUK irabazi ditu. Baina, aurreko hauteskundeetan aldean, zenbat parlamentari gutxiago lortu ditu?

- A 10
- B 9
- C 11
- D 8

Europako Batasuneko bateratze planaren arabera, noizko moneta bakarra?

- A 1999
- B 2000
- C 1996
- D 1997

Berriki Europako zortzi hiri izendatu dituzte 2000. urtean hiriburua kulturala izateko. Hauetako zein ez dute izendatu?

- A Reykjavik
- B Praga
- C Krakovia
- D Bordele

Nor da gaur egun Euskadiko Auzitegi Nagusiko presidentea?

- A Juan Bautista Pardo
- B Pascual Sala

Manuel Zorrilla

Jose Antonio Xiol

Athleticeko Etxebarria jokalariaik Urrezko bota lortu zuen jubenilentzako munduko futbol txapelketan, baina, non jokatu zen txapelketa hori?

- A Kuwait
- B Qatar
- C Yemen
- D Tunisia

Henry Purcell musikagile britainiarra zein musika motarekin lotuko zenuke?

- A Barrokoa
- B Erromantizismoa
- C Klasizismoa
- D Dodekafonismoa

Non ikus dezakegu Picassoren Gernika gaur egun?

A Cason del Buen Retiro

B Pradoko Museoa

C Bilboko Arte Ederretako Museoa

D Reina Sofia Museoa

Nola deitzen zaio Lurrak bere buruaren inguruan egiten duen mugimenduari?

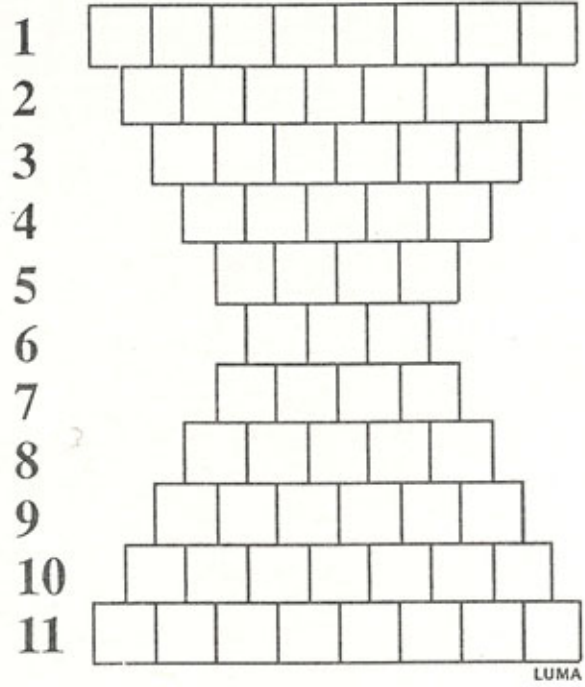
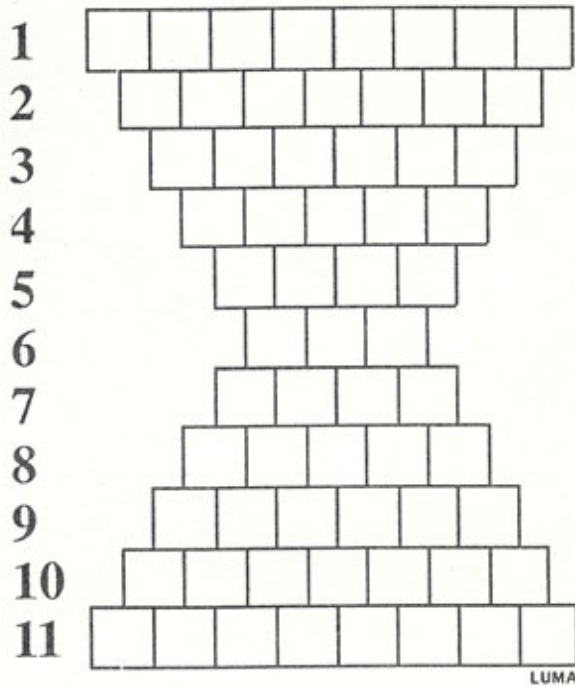
- A Erregresioa
- B Biraketa
- C Translazioa
- D Indukzioa

Zein egunetan inauguratu zen ofizialki Bilboko metroa?

- A 1995-11-04
- B 1995-11-18
- C 1995-11-11
- D 1995-11-01

Goitibehera

Aurkitu beharreko hitz bakoitza letra gehiago edo gutxiago duen aurreko edo ondorengo hitzaren anagrama da. Zer da anagrama bat? Hitz baten letra beste era batera ordenatu ondoren lorturiko hitza: naiz/zain/zina.

1. Uzta eultzitzen den leku laua.
2. Uretako biziduna.
3. Arrain mota.
4. Arabako herria.
5. Nafarroako herria.
6. Gipuzkoako herria.
7. Guraso arra.
8. Igarlea.
9. Ospea.
10. Etxea jazten duten tresna mugigaietako bakoitza.
11. Ikazgai eta burdinezko nahastura.

1. Zegamako auzoa.
2. Arakatu.
3. Nafarroako hegoaldeko hiria.
4. Antolatu.
5. Hamabi hil.
6. Erdi, hitz elkarketan.
7. Garraio mota.
8. Atera.
9. Erdiko.
10. Eskutokia.
11. Antzerti lana.

Soluzioak

G o i t i b e h e r a

Galdiera - sorta
08/0A/0D/0E/0F/0G/0H/0I/0J/0K/0L/0M/0N/0O/0P/0Q/0R/0S/0T/0U/0V/0W/0X/0Y/0Z/0_

1	O	T	Z	A	U	R	T	E
2	A	Z	T	E	R	T	U	
3	T	U	T	E	R	A		
4	E	R	A	T	U			
5	U	R	T	E				
6	E	R	T					
7	T	R	E	N				
8	I	R	T	E	N			
9	E	R	T	A	I	N		
10	K	I	R	T	E	N	A	
11	A	N	T	Z	E	R	K	I

1	L	A	R	R	A	I	N	A
2	A	R	R	A	I	N	A	
3	A	R	R	A	I	A		
4	A	R	A	I	A			
5	A	R	I	A				
6	A	I	A					
7	A	I	T	A				
8	A	Z	T	I	A			
9	I	T	Z	A	L	A		
10	A	L	T	Z	A	R	I	U
11	A	L	T	Z	A	I	R	U

Hitz gezidunak

●	A	R	D	I	●	B	A	V	A	L
●	E	D	O	●	A	K	A	B	O	●
●	Z	U	K	A	●	O	K	A	●	●
●	O	N	●	T	A	M	A	L	E	Z
●	U	K	A	T	U	A	●	T	●	●
●	A	D	A	T	S	A	●	O	R	A
●	L	U	Z	A	P	E	N	A	K	●
●	G	A	R	E	S	●	T	A	T	I
●	H	U	R	●	G	A	R	O	●	●
●	H	A	B	I	A	●	M	A	●	K
●	I	L	A	R	R	A	●	N	I	●
●	O	T	I	●	D	A	R	O	A	T
●	Z	A	I	N	D	A	R	I	A	●
●	E	U	S	K	A	L	D	U	N	A
●	G	●	E	●	O	●	D	●	H	●

EUSKARA MERKATAL MUNDURA

urte berri on

